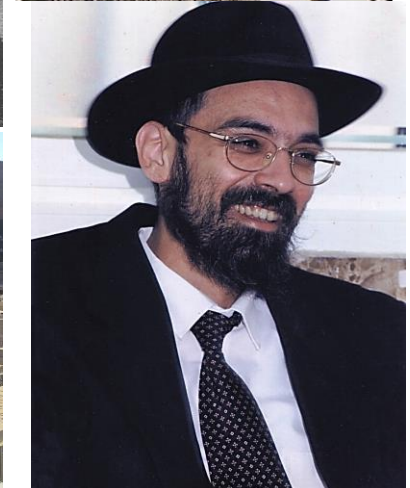
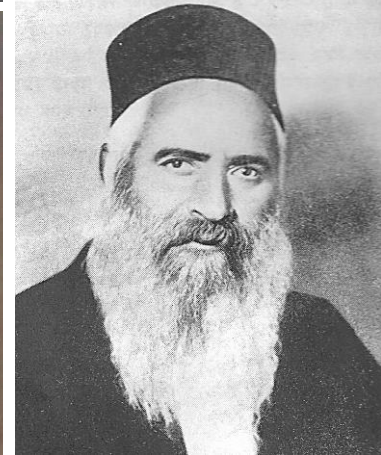
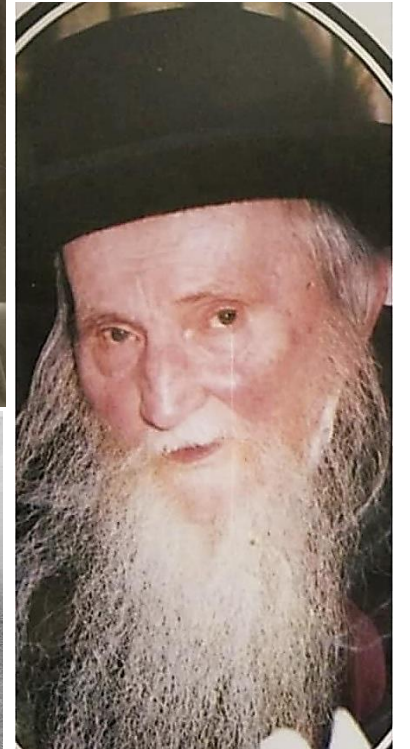
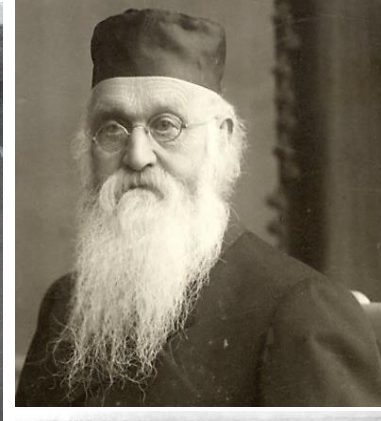
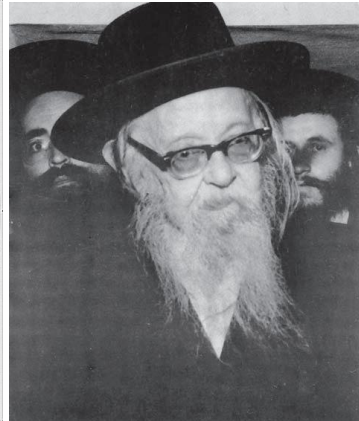

פניני הצדיקים

הרב הגאון רבי יהודה מאיר שפירא זצ"ל המכונה מהר"ם מלובלין - נולד בשנת ה'תרמ"ז (1887) בסוצ'אבה שבבוקבינה. בצעירותו נודע כ'העילוי משאץ'. הוסמך לרבנות בגיל 15 ושימש כרב העיר גלינא בין השנים ה'תר"ע-ה'תר"פ (1910-1920), בה ייסד את ישיבת גלינא. בשנת ה'תר"פ (1920) נבחר לרבה של סנוק ולשם עברה ישיבתו. בשנת ה'תרפ"ד (1924) מונה לרבה של פיוטרקוב.

גאון אדיר. שימש כנשיא אגודת ישראל בפולין. בנוסף שימש כחבר בוועדה במשרד הדתות הפולני. מייסד וראש ישיבת חכמי לובלין והביא את רעיון 'הדף היומי' בתלמוד בבלי לידי מימוש. הנושא השנוי במחלוקת לגבי הוגה הרעיון. יש אומרים שהוגה הרעיון היה רבו, האדמו"ר מצ'ורטקוב אשר העדיף איש ציבור מוכר, רב חשוב וחבר ה'סיים' הפולני מטעם אגודת ישראל, יהיה המפרסם. הוא חשש שאם הדבר יבוא ממנו, יצטמצם הפרויקט בעל הפוטנציאל הענק להנהגה של חסידי צ'ורטקוב בלבד ויש אומרים שרבינו הוא הוגה הרעיון ואף הביאו למימוש. בשנת ה'תרצ"ד (1933) נקרא לשמש כרב בלודז' אך לא הספיק ונפטר ב-ז' מר-חשוון ה'תרצ"ד (1933) בלובלין. על אף שהנאצים חיללו וחרשו את בית-העלמין בו נקבר, ציונו לא נפגע בדרך פלא. בשנת ה'תשי"ח (1958) הועברו עצמותיו ונטמנו בהר המנוחות בירושלים. חי כ-46 שנים. על שמו נקראת שכונת 'זיכרון מאיר' בבני ברק.

סבא (מצד אביו): ר' יהודה מאיר. **אביו:** ר' יעקב שמשון (מצאצאי ר' פנחס שפירא מקוביץ). **אימו:** מרת מרגלא (בת ר' שמואל יצחק שור מח"ס 'מנחת שיי'). **אשתו:** מרת מלכה טויבה (בת ר' יעקב ברייטמן). **אחיו:** האדמו"ר אברהם מטלוסט. **מרבתינו:** סבו, ר' שמואל יצחק שור, ר' שלום מרדכי שבדרון (המהרש"ם מברז'אן), האדמו"ר ר' ישראל פרידמן מצ'ורטקוב. **מתלמידיו:** הגאונים ר' שמואל הלוי וואזנר, ר' הלל ברוקנטל, ר' פנחס הירשפרונג ור' יהודה מאיר אברמוביץ. **מספריו:** יאור המאיר - שו"ת יאמרי דעת - הערות על הש"ס והרמב"ם • מרגניתא דרבי מאיר - על הש"ס.

לרבי מאיר לא היו ילדים והיה רגיל להתבטא ש"הדף היומי" ו"ישיבת חכמי לובלין" הם שני הילדים שלו.

כאשר הרב הציע את רעיון "הדף היומי", רבו המתנגדים ובפיהם טענה, גם אם נניח שהאדם בכל יום ילמד את הדף היומי ויסיים בשבע וחצי שנים את הש"ס, הרי הוא לא יזכור מאומה והרי שעה יומית לדף אינו אלא לימוד רדוד, ואם כן, מה התועלת בכל זאת? והרב ענה למתנגדים שהדף היומי יאחד בין כל היהודים, ואין זה משנה מאיזה ארץ שהרי כולם לומדים את אותו דף, ועוד, הלימוד מיועד גם לבעלי-בתיים, וכך אנשים רבים שהיו רחוקים מלימוד גמרא, יזכו ללימוד דף ועוד דף עד שיסיימו את כל הש"ס.

מהסיפור הבא שלפנינו, אנו למדים עד כמה נחשב בשמים זיכוי הרבים ואפילו רק מחשבה ורעיון שעדיין לא הגיעה לידי מעשה: יום לאחר הצעתו ללימוד "הדף היומי", הגיעה אחותו אליו ושאלה: "האם עשית

אתמול דבר מה חשוב?", והרב בשאלה: "מדוע את שואלת?" - "חלמתי חלום אודותיך". הרב אמר בסקרנות: "מה חלמת?", והיא עונה: "ראיתי אותך יושב בשמים, ועל ראשך כתרים, ואלפי מלאכים עומדים מסביבך ואתה נמצא במרכז, וכולם מריעים לך". אז הרב הבין כי כל זאת בזכות הצעתו ללימוד הדף היומי.

רבה של זיכרון מאיר, מרן הגאון רבי שמואל וואזנר, בעל ה'שבט לוי', סיפר עובדה מרתקת, לא ידועה, על מורו ורבו הגאון רבי מאיר שפירא זצ"ל: "אהבתו של מורי ורבי לתלמידיו, הייתה עצומה. אנו, תלמידיו, היינו לו כבניו. לב גדול, שופע טוב ללא קץ, פעם בקרבו של הגאון רבי מאיר שפירא זצ"ל. גם אנו, תלמידי הישיבה, רחשנו לו כבוד בל-יתואר, וכאשר אירע ומי מאיתנו זכה לשרת את רבינו או לשוחח עמו ביחידות, היה זה יום חג עבורו.

יום הולדתו של הרב היה בז' אדר. והנה, בהזדמן תאריך זה, העלה פעם אחד הבחורים רעיון מוצלח מאין כמוהו. בדחילו ורחימו הוא ניגש אל ראש הישיבה, ושאל אותו: "איזה מתנה יאות הרב לקבל מאת בחורי הישיבה לכבוד יום ההולדת?", על אתר השיב הגאון: "את כל הש"ס, את כל הש"ס אני רוצה! אני רוצה שתשבו היום, ז' באדר, ותלמדו את כל הש"ס ביום אחד! כל אחד מ-250 הבחורים ייקח על עצמו ללמוד מספר דפים, ותסיימו ביחד את כל הש"ס".

אותו יום רעדו אמות הסיפים בבניין הישיבה. איש לא נע ולא זע במקומו. הכל ישבו והתנועעו על מקומם ללא הרף, מתוך מאמץ להגיש לרבם האהוב את המתנה שביקש! ורבי מאיר שפירא עצמו, ישב גם הוא בהיכל הישיבה, עיניו בורקות משמחה ולבו גואה מאושר למראה ההתמדה הנוראה של כל הבחורים. אשרי העם שככה לו. בהגיע הלילה, סיימו הלומדים את דפיהם, והשמחה פרצה ועלתה על גדותיה. קשה לתאר זאת במילים", התבטא הגאון רבי שמואל אב"ד זיכרון מאיר.

בהקשר לכך, הוסיף רבי שמואל, באותה תקופה היה בישיבה עליו עצום, יוסף ביום שמו, שקיבל על עצמו לסיים באותו יום, ז' אדר, את כל מסכת בבא בתרא. קע"ו דפים ביום אחד! כל היום ישב יוסף ביום על מקומו והתמיד ברציפות, ללא הפוגה. עיניו לא זזו מן הגמרא. לפתע, כאשר החל היום להחשיך, הבחינו חבריו כי הוא נעדר ממקומו. לאחר חיפוש מצאוהו עומד בחדרו, הגמרא בידו, והוא לומד בריכוז עצום, תוך שהוא מבקש מחבריו שיניחוהו לבדו, עוד כמה דקות. "נותרו לי עשרה דפים כדי לסיים את המסכת".

אם אלו היו תלמידיו של רבי מאיר שפירא זצ"ל, נוכל לקבל מושג מה על דמותו, על שיעור קומתו הגבוהה, על גדולתו הרוחנית ממנה שאב את כוחו לדרבן מאתיים וחמישים בחורים למשימה שכזו. גאון שכזה היה יכול לייסד את מפעל הדף היומי. (מעובד מתוך 'עלינו לשבח')

הרב הקדוש הצדיק הנסתר רבי אברהם אהרונוביץ זצ"ל: אחד מהצדיקים הנסתרים הגדולים שחיו בעיר הקודש מחסידות בויאן. ידוע כבעל רוח הקודש ובעל מופת. זכה לגילוי אליהו הנביא ז"ל ואבותינו הקדושים, ואף זכה לראות את השכינה הקדושה. רבים פנו אליו לבקשת ישועה ולביטול גזרות קשות והושיע רבים. כל ימיו התרחק מהכעס וברח כמטחווי קשת מדברים הגורמים לאדם לבוא לקפידה אפילו בלבו.

אהבתו לתורה הייתה ללא גבול, מסוגל היה ללמוד בעיון רב על הסטנדר שלו משך ארבע עשרה שעות רצופות מבלי לזוז, ולחדש אגב לימודו חידושים נפלאים, כאשר התעמק בלימודו שכח מכל הסובב אותו, עד כדי כך שלא הרגיש כי הסיגריה שהחזיק לוחכת באש שלה את כף ידו. לעצמו לא החזיק טובה על לימודו אבל כל בן-תורה שנכנס אצלו, קבלו ר' אברום במאור פנים ונתן לו את ההרגשה שהוא עולה עליו בידענותו בתורה, בחוכמתו ידע תמיד למצוא את הנקודה שלפיה בן-שיחו גדול ממנו בתורה ובריאה.

באחרית ימיו סבל ייסורים קשים ומרים בפרט מרגלו שנשברה. הוא הבליג על ייסוריו וקיבלם באהבה. חיוכו הרך והענוג לא סר מעל פניו ובשמחה רבה קיבל את המבקרים הבאים שבאו לסעדו על מיטת חוליו. כל ימיו ציפה בכיליון עיניים לביאת המשיח. נפטר ב-ח' חשוון ה'תשמ"ב (1982). כבן שמונים שנה היה בפטירתו.

פעם ישב וקונן בבכי מר על חורבן בית-המקדש. עינו הזילה דמעות כמים והוא התפלש בעפר בעת אמירת תיקון חצות, אז זכה ובאה רחל אמנו אליו ויחד ישבו שניהם לארץ, ועשו מספד על כבוד התורה אשר גלה והשכינה שנמצאת בגלותא.

רבות עבד ר' אברום על מידותיו הנעלות עד שזכה למה שזכה. ברכותיו עשו פירות ורוח הקודש דיברה מגרונו. סיפורים רבים מהלכים בקרב אברכי ישיבה שהכירוהו מקרוב. פעם אחת שוחחו שני אברכים על גדולתו בתורה ועל קדושתו של ר' אברום. נענה אחד מהשנים ואמר: "בכל העובדות ששמעתי- אני מאמין באמונה שלמה וברה, אבל זה שלרב יש רוח הקודש- קשה לי לעכל". ענה לו חברו: "אם ברצונך, בוא ונלך לבחון את ר' אברום". יצאו השנים מהיכל הישיבה ושמו פעמיהם לכיוון רח' זכריה. הם הקישו קלות בדלת וזו נפתחה ע"י הרב. עוד בטרם נכנסו, מחא הרב בכפיו, וכבת שחוק קלה על פניו אמר לאברך המסתפק באומרו: "רוח הקודש, רוח הקודש". הלה קפא על עומדו. ר' אברום ידע ברוח הקודש היטב את מטרת בואו אליו.

הרבנית ביקשה פעם מבעלה שיעשה עמה חסד ויביא מהמכולת דבר הנצרך לה זה עתה במטבח. את בקשתה שמע אחד מתלמידיו ששהה בביתו של הרב. הוא פנה לרב שיאפשר לו לזכות במצווה זו ולהביא את מה שנחוץ במכולת. אולם ר' אברום סירב ואמר: "לא ולא, אני בעצמי אלך למכולת, כי עתה יש לי מצווה מאשתי ואני רוצה לקיים בעצמי את המצווה הזו. ודע לך, שיש בזה בכלל משמח את אשתו", והוא בכבודו ובעצמו הלך למכולת.

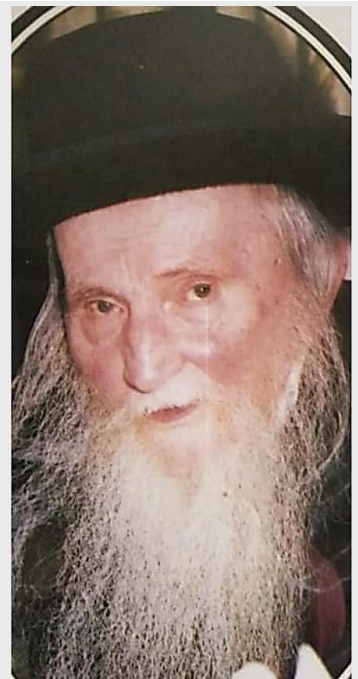
מובא בספר "אברהם עבד ה'" כי בתקופה בה אושפז הצדיק רבי אברום בבית החולים לצורך טיפולים ברגלו, נחשב לחולה האהוב והמקובל ביותר במחלקה, שכן, בניגוד לחולים אחרים קיבל את ייסוריו באהבה, הבליג על רגשותיו והשרה אוירה נוחה ומשמחת סביבותיו. בגבורה עילאית בלם את כאביו ולא נתן לגניחות ולצעקות השבר להתפרץ מפיו החוצה. הוא חיפה על מחושי וצערו בשירים רווי אמונה וביטחון ובלטה החסידי שיקד כאש בלבו. אנשי הצוות הרפואי בבית החולים אהבו לשהות במחיצתו והשתדלו גם הם להנעים לו את שהותו בבית החולים. חדרו המה ממבקרים רבים שבאו לסעדו על מיטת חוליו, היו אלו בני משפחתו היקרים, תלמידיו וחסידיו הנלהבים.

באחד הימים בשעות הצהריים נמנם רבי אברום ולפתע הקיץ בבהלה משנתו תוך שהוא משמיע קולות צעקה. צעקותיו הזעיקו למקום את צוות האחיות, ובתו שעמדה לצידו ניסתה לברר מפיו מה מציק לו? תשובתו של רבי אברום הייתה סתמית ובלתי מובנת: "אוי! אוי ואבוי! איזה דבר טמא הוכנס לחדר, כל האוויר פה מלא טומאה, סלקו והוציאו את הטומאה מהחדר, אוי! אינני יכול לומר כאן דברי תורה!".

בתו בחנה את סביבות מיטתו של רבי אברום במטרה לגלות מהו הדבר הטמא שנמצא בחדר הצדיק ומדיר את מנוחתו, אך העלתה חרס בידה, שום דבר טמא לא נראה לעין. לחיפושים הצטרפו גם האחיות אשר סרקו היטב את החדר וסביבותיו, בנוסותן לאתר את מקור הטומאה עליה התלונן וזעק רבי אברום, אך לשווא. במשך שעה ומחצה שכב רבי אברום באי מנוחה במיטתו כשהוא רוטן ללא הרף כי האוויר בחדרו מלא טומאה ושיחוסו וירחמו עליו ויוציאו את הדבר הטמא ממחיצתו.

והנה, בשעה שלש וחצי, תחילת זמן ביקור החולים, נפתחה דלת החדר בה שכב רבי אברום, ובעדה נכנסו שלושה ראשי כמורה מהכנסייה הקתולית. הם ענדו על חזם צלבי זהב ופסעו לעבר מיטתו של אחד החולים בחדר. או אז הוברר לכולם פשר זעקותיו של רבי אברום. בעת שהצדיק נח את מנוחת הצהריים, הוכנס לחדרו פצוע מתאונת דרכים, הפצוע היה למעשה כומר קתולי ועל גופו היו צלבים רבים. לטומאה זו התכונן רבי אברום ועליה זעק חמס שיוציאו מחדרו.

משהוברר העניין לצוות בית החולים, התפעלו מאד מרגישותו המיוחדת של הצדיק, ומיד העבירו את הכומר לחדר אחר במחלקה, תוך שהם מבקשים את סליחת הצדיק על הצער הרב שנגרם לו. ברגע שהחולה הגוי הוצא מהחדר, פנה הצדיק לבתו, שעמדה לצידו מחרישה ומשתוממת לנוכח המתרחש, ואמר לה "הביטי וראי איך רוח הטומאה מתנדפת ופגה מחדרי. עתה אפשר לשוחח בדברי תורה!".

רבי מנחם נחום קפלן המכונה רבי נחום מהורדנא: נולד בשנת ה'תקע"ב (1811) בכפר קטן סמוך לוויסגולה (ליטא) לאחר תפילות מרובות של הוריו מאחר ונולדו להם בנות בלבד. הוריו לא היו בעלי אמצעים, ולכן אביו לקחו עמו למקום עבודתו במשרפות היין ותוך כדי מלאכה לימדו את סדר התפילה, חומש ותהילים. רק לאחר שנים הצליח להגשים את משאת נפשו והחל ללמוד בישיבת מיר. ניחן במידות של אהבת הבריות ובפרט באהבת ישראל. סירב לקבל על עצמו עול רבנות.

רבים נושעו מברכותיו. במיוחד תמך בסתר בעניים תלמידי חכמים, אשר לא ביקשו עזרה מאיש. את משפחתו פרנס בקושי, הביא את אמו, שחר עבורה חדר ודאג לכל מחסורה. רבים נושעו, לאחר שהעניקו לו מכספם ולשאלה האם הוא מאמין כי ברכותיו תתקיימנה, השיב בתמימות, כי מעולם לא שיקר וברור לו שמי ש"הן" שלו צדק ו"לאו" שלו צדק הקב"ה מסייע בידו כי מה שיוציא מפיו יתקיים. **17 מילדיו נפטרו וקיבל באהבה את ייסוריו, כי די לנו שעשה הקב"ה חסד למחוק את חובותינו בעולם הזה שלו תיכרת נפשנו מארץ החיים לעולם הבא.** תמיד לימד זכות על ישראל. נפטר בליל שבת קודש, ח' מר-חשוון ה'תר"ם (1879). חי כ-68 שנים. ציונו בבלארוס.

אביו: ר' עוזיאל. **אמו:** מרת מיידא. **אשתו:** בתו של ר' יוסף אליעזר הכהן מנושביז. **מרבתי:** ר' חלוונא לפידות (המגיד מלוקניק), ר' אליעזר יצחק מוולוז'ין. **בתו:** מרת רבקה מייטא (נישאה לר' גבריאל זאב מרגלית). **מתלמידיו:** הגאונים ר' זרח ברוורמן, ר' יהודה אידל ציזלינג (מח"ס"ילקוט ארץ ישראל). **חברותא:** ר' אברהם כהנא מהורדנא. **ילדיו:** 17 מילדיו נפטרו.

רבינו נהג לחזר על הפתחים על מנת לאסוף כסף לאחיו היהודים. ביום מן הימים הגיע לביתו של עורך דין וינגוט, יהודי שהיה רחוק מאד מאחיו היהודים. כאשר ראה אותו יהודי את רבי נחום הצדיק בפתח ביתו, שאג בכעס: **"מי מינה אותך לגבאי צדקה? ממתי עוסק אתה בצרכי ציבור? סתם גזלן אתה! ולא תקבל ממני אפילו פרוטה אחת, ועכשיו תסתלק מכאן!"**. הצדיק לא ענה דבר הסתובב והלך לו.

לאותו עו"ד היה חבר בשם מר קירשנקרוג, ששימש כפקיד רם דרג בלשכת שר האוצר. מר קירשנקרוג נוהג היה ל"הבליע" לכיסו הפרטי סכומים נכבדים מקופת הממשלה. הוא קיווה כי גבנותיו לא יתגלו לעולם, אך כדי להשתיק את ליבו החושש, עשה יד אחת עם עורך הדין וינגוט. טיפוס שנון ומצליח. מידי פעם היה מעניק לו למר וינגוט 'מתנות' נאות. תמורת מתנות אלו, הבטיח לו מר וינגוט למר קירשנקרוג, לעמוד לימינו ביום עברה, שלא יגיע חס ושלום.

אולם לא לעולם חוסן. לא חלף זמן רב ומר קירשנקרוג נתפס בגנבתו. בחקירתו הפליל את שותפו בפשע, עורך דין וינגוט והוא הועמד לדין. הוא עשה הוא את כל המאמצים להימלט מן הסבך אליו נקלע, שחר סנגורים בכסף רב, נתן שוחד לרוב, עד שכילה את כל כספו, ולבסוף נידון לאחר מאמצים מרובים 'רק' לשנתיים מאסר.

כאשר שמע רבינו מה שקרה, מיד קם ופנה אל ביתו של היהודי. בביתו מצא את אשתו עצובה ומדוכאת, "בצרה גדולה אני נמצאת", בכתה באוזני הרב, "במשך השנתיים הבאות יהיה בעלי חשוב כמת, ואני כאלמנה וילדיי כיתומים, ולא עוד אלא שכל כספנו נגמר, ועכשיו נותרנו ללא כל פרוטה. מאין יבוא עזרי?" ודמעות החלו לרדת ללא הרף.

"אל תדאגי", הרגיע אותה, "ה' יעזור, ישועת ה' כהרף עין!!! אנא אמרי לכמה כסף את זקוקה בעבור פרנסת הבית?". היא חישה את הוצאות השבועיות הדרושות. בסיום הפטירה באנחה: "עשרים וחמישה רובלים לשבוע". רבינו הוציא צרור מכיסו, התיר את הקשר ומנה 25 רובלים. "קחי", אמר לאשת עורך הדין הנדהמת, "זהו לשבוע הראשון, ריבוננו של עולם זן ומכלכל כל יצוריו, בעזרת ה' אביא אי"ה סכום כזה מידי שבוע בשבוע. עתה המשיכו בחייכם כרגיל, אל תשנו שום דבר, הכל יישאר כפי שהיה בימים שבעלך היה בבית!".

במשך שנתיים ימים היה רבי נחום מגיע מידי שבוע בשבוע ומניח על שולחנם עשרים וחמישה רובל ויוצא. כאשר חלפו להם שנתיים ועורך הדין שוחרר מכלאו ושב הביתה, מה גדולה הייתה פליאתו כאשר נכנס הוא לבית אותו עזב שנתיים קודם לכן, והנה הבית נאה ומסודר, וכל כליו נשארו במקומם, הביט היהודי באשתו וילדיו וראה שגם הם בריאים ושלווים וכאילו לא עברו עליהם ימי סבל ומחסור.

כאשר מצא הכל כבאותו יום בו עזבו, פרצו רגשותיו החוצה. בקול חנוק ומתיפח דיבר נרגשות: "איני מבין... איני קולט זאת... הבית נשאר על תילו... הילדים לבושים כהלכה... בטוח הייתי כי עברתם להתגורר לחורבה עלובה ומתכללים הינכם מקיבוץ נדבות". לפליאתו הרבה אמרה לו אשתו: "המכיר אתה את הזקן המחזר על הפתחים? ובכן, הזקן הזה מגיע מידי שבוע בשבוע ומביא לי עשרים וחמישה רובל למחיתנו, ובלעדיו מי יודע מה היה קורה לי וילדלים?".

כששמע זאת בעלה, החוויר כולו וחזר בבהלה על דבריה, "הזקן המחזר על הפתחים אמרת?!" בשום אופן לא יכול היה להבין את הדבר. יהודי זקן שהוא עצמו השליך מן הבית בחרפה, בגשם ובקור, תמך בבני משפחתו שנתיים ימים!!! הצילם מחרפת רעב ואפילו מכיליון... איך ייתכן הדבר?! עליי לראות את האדם הזה עוד היום!", דיבר נרגש, "מלאך הוא! מלאך משמים! היודעת את היכן מתגורר הוא אותו קדוש?".

אשתו הראתה באצבעה על השכונה, שבה מתגורר ר' נחום ועורך הדין רץ ישר אל ביתו של רבי נחום. כאשר נפתחה לפניו דלת הבית הקטן, פרץ עורך הדין בבכי. הוא נשק את ידו של הצדיק בהרטיבו אותה בדמעותיו. "רבי!", בכה היהודי, "איני יודע כיצד אפייס אותך על שהעלבתיך לפני כמה שנים, ואף איני יודע כיצד אוכל להודות לך על החסד הגדול שגמלת עם אשתי וילדיי. אין מילים בפי, השפל והנבזה, להודות לך על נדיבותך וצדקנותך, חייבים אנו לך תודה על חיינו, אני ובני ביתי". חיבקו רבי נחום ובקולו הרך אמר לו: "בני! והרי כבר נאמר: 'עם ישראל ערבים זה לזה' ולא עשיתי אלא את המוטל עליי". ומאותו היום שינה היהודי את אורח חייו והתקרב אל הצדיק ואל אחיו היהודים!

הרב יצחק טייב בעל 'ערך השולחן' זצ"ל: נולד בטוניס בשנת ה'תק"ג (1753). מגודל שקידתו חלה חולי עצום עד שאחזו רפיון גדול בכל אבריו. הרופאים גזרו שיוליכוהו לכפר אחד בגובה ההר מפני שהאוויר שם נקי וזה יועיל להחיות את אבריו, עורקיו וגידיו. רבינו לא שעה לדבריהם, ובתוך הכפר לא נח ולא שקט מעסק התורה ושקידתה, כי אם זמן מועט בכל יממה. על אף שהיה סגי נהור בעינו האחת, נבחר לשמש כדין בבית דינו של הגאון ר' שלמה אלפסי זצ"ל. גאון בנגלה ובנסתר. בשנת ה'תקע"א (1811) התמנה לראב"ד ורב ראשי בטוניס, וכיהן במשרה זו עד לפטירתו.

ענוותן מופלג. בספר 'פרי קודש' מובא כי אם הרב הבחין, שאחד מבועלי הדינים לא היה מרוצה מפסק דינו, היה קורא לו ואומר: "בני, בוא ואראך אשר חלילה לא בדיתי את הדין

מליבי", והיה פותח את הספר ומראה לו באצבע בכתב מפורש, וטורח עימו להבין את מיצוי הדין ועומק ההלכה כפי שהורה. מסופר שרבינו בא בחלום לחכמי דורו והודיע להם כי הוא נשמת האמורא אביי. נפטר ב-ח' שבט ה'תק"ץ (1830). חי כ-77 שנים. ציונו בבית-החיים החדש הורג'יל שבטוניס.

אביו: הגאון ר' בנימין **מרבותיו:** הגאונים הצדיקים ר' יוסף זרקא (רבו המובהק) ור' שלמה אלפסי (מח"ס 'משחא דרבותא'). **מתלמידיו:** הגאונים ר' חיים דוד יצחק הכהן טנוג' (ממלא מקום רבנו כראב"ד), ר' ישועה בסיס. **ילדיו:** ר' יוסף (נפטר שנה לפני אביו) ור' משה. **מספריו:** יווי העמודים- על ספר היראים לר' אליעזר ממיץ **יזרע יצחק-חידושי תורה** עפ"י הפרד"ס **יחקת הפסח- על ש"ע הלכות פסח ערך השלחן- על ש"ע ספר הזכרון- כללים בש"ס ובפוסקים.**

על ענוותנותו המופלאה סיפר ר' שושן כהן (בנו של ר' כלפון משה הכהן), שכאשר התמנה לראב"ד ביקשוהו הציבור ללבוש מלבושים מכובדים כפי גודל תפקידו הרם, ולא רצה **עד שהכריחוהו שזה כבוד הציבור**. גם ביקשו ממנו לעבור לדירה מכובדת ולא הסכים, וכאשר לא יכלו להשפיע עליו הכינו עצים ואבנים שצריכים להכנת הבניין, וכאשר יצא ללשכת בית הדין סתרו את הבניין הישן ותיקנו את המקום. כאשר חזר בערב, לא הכיר את הבית והתחיל לחפש את ביתו, עד שיצאה אשתו לראות מדוע הוא מאחר ומצאה אותו ליד הבית נבוך, כי לא מצא את דלת הבית.

מובא בהקדמת 'ספר הזיכרון', כי כאשר רצו להוסיף על משכורתו לא הסכים בשום אופן באמרו כי בעניין האוכל אין שום טענה, שצריך להוציא יותר בשביל גודל משרתו הרמה. פעם היה לרבנו סכסוך עם אנשי קהילתו ונאלץ לעזוב את משרתו. מיד פנו אליו ק"ק פורטוגיזים ונעתר להם. בסוף השבוע שילמו לו משכורת עצומה כחמישים ריאל (בני הקהילה היו עשירים). רבנו החזיר להם את הכסף, והשאיר לעצמו רק 15 ריאל, כאשר היה נוהג לקבל מקהילתו הקודמת.

בהיות בחור צעיר, פעם בערב שבת קודש היה עובר על יד אחד מבתי הכנסיות של אחד מגבירי תונס ושועיה ממשפחת 'עתאל' בשעת המנחה, והיה חסר להם אחד השלים את מניין, ויקראו לו להיכנס, ויען, כי הוא כבר התפלל אבל מוכן להיכנס להשלים מניין. כאשר נכנס ראה והנה בביה"כ נמצאת ספריה תורנית מלאה ספרים. ויעמוד על ידם ויוציא אחדים מהספרים לעיין בהם. בעל הבית היה מסתכל עליו בעין חודרת, וראה, שהוא מעמיק מתוך עיון. אחרי התפילה פנה אליו וישאלהו: "האם הספרים מצאו חן בעיניך?" - "כן, יש בהם ספרים חשובים", ענה הבחור. "האם ברצונך לגור אצלי בחדר שעל יד ביה"כ ללמוד שם, ואני אטפל בכל צרכי פרנסתך?" שאלו הגביר. "אני מסכים", ענה הבחור, כי היה יתום מאמו וחי במצב של דוחק ועוני. משרתו של הגביר היה מטפל בכל יום להביא לו ארוחותיו. כל בני הבית היו קוראים לו בשם "רבי" סתם.

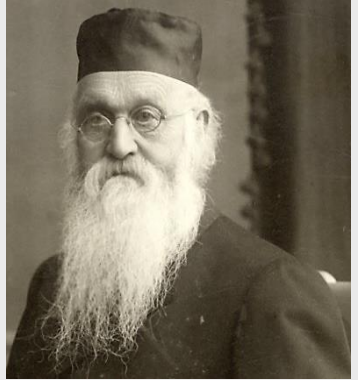
קרה מקרה, בערב פסח הגביר שחט כמה כבשים לחג, וכאשר בקעו את ראש אחת הבהמות מצאו מים במוח. אשת בעל הבית, נבהלה כי היה זה ערב חג והזמן דחוק ושלחה את המשרת ללכת לשאול את הרב. המשרת חשב שכוונתה על הרב הצעיר המתגורר אצלם בבית, כי רגילים היו לקרוא אותו בשם 'רב'. וישאל מה הדין. הבחור הצעיר עיין בספרי הפוסקים והתיר. כאשר חזר המשרת לגבירתו והודיעה על ההיתר, הריעה משמחה. רבינו הלך לחוג עם משפחתו. כאשר היו מסובים כל בני משפחת הגביר, סיפרה הגברת לבעלה על מה שקרה, ושאלה חלילה הבשר היה נטרף- הייתה נגרמת תסבוכת גדולה, אך הבשר הותר הודות לרב, שהתפנה לעיין בשאלה למרות שבוודאי היה עסוק בערב החג.

ביום חג הפסח היה להם מנהג, אשר גדולי העיר הולכים אחרי תפילת שחרית לבית הרב לקבל את ברכתו. עימהם היה גם הגביר 'עתאל', ואחרי שקיבל את ברכת הרב הביע את תודתו על שנטפל אליו ביום ערב החג למרות היותו טרוד, והוציא את הדין לאורה. הרב הראשי בעיר תוניס היה מוהר"ר שלמה אלפסי זצ"ל, והיה מטבעו קפדן גדול, אם מישהו מורה הוראה בלי שקיבל רשות ממנו.

כאשר שמע את הדברים מהגביר התפלא מאוד כי לא באה אליו שום שאלה מביתו. מיד שלח את שלוחו לקרוא למשרת כדי לברר מה קרה. כאשר נכנס המשרת שאל הרב: "איזו שאלה הבאת לי אתמול?" - "רבי! לא לפניך הבאתי שאלה, כי אם לפני הרב של הבית". פנה הרב לגביר וישאל לפשר הדבר. הגביר הסביר שזהו בחור צעיר, שקוראים לו 'יצחק טייב'. מיד שלח את המשרת לקרוא לבחור. כל הציבור שהיו באותה שעה בבית הרב. בינתיים הגיע הבחור כשהוא עטוף בגלימתו. שאל אותו הרב: "מי נתן לך רשות להורות?" - "אדוני הרב, הוריתי רק בתוך המשפחה", ענה. "נניח כדברך, אך לפי הנידון ששמעתי, הייתה הוראתך שלא כהלכה!". מיד הוציא הבחור מחיקו מחברת ובה כתובה תשובה ארוכה - ובה הוכיח בראיות ברורות שעל פי הדין מותר. כאשר קרא הרב את התשובה, עמד ונשקו על ראשו ואמר לגביר: "זהו יצחק שאמרת? זה רבי יצחק טייב!" ויצא הרב הצעיר לעיני כל הציבור, והתמנה לחבר בית הדין.

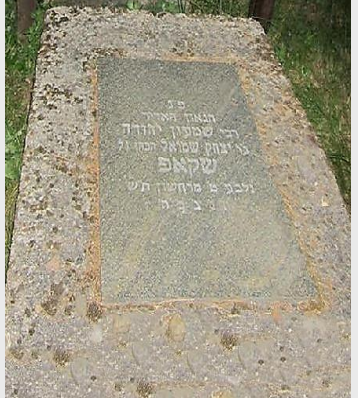

הגאון הרב שמעון יהודה שקופ (שקאפ) זצ"ל - נולד בטורץ שבליטה בשנת ה'תר"כ (1860). בגיל שתי-עשרה החל ללמוד בישיבת מיר ובהיותו בן ארבע-עשרה עבר ללמוד בישיבת וולוז'ין. בהיותו כבן עשרים וארבע שנים בלבד שימש כר"מ בישיבת טלז ולימד בה כשמונה עשרה שנים. בשנת ה'תרס"ב (1901) עבר לשמש כרב וראש ישיבה בעיירה מלץ. נודע כאחד מגדולי ראשי הישיבות במזרח אירופה. בשנת ה'תרס"ז (1906) הקים ישיבה בבריינסק ובה כיהן כשלוש-עשרה שנים. בשנת ה'תר"פ (1919) כיהן בראש ישיבת 'שער התורה' בגרודנה שם כיהן כעשרים שנה עד לפטירתו.

למד תורה מתוך עניות מופלאה. **בישיבת וולוז'ין, כאשר נקרעו סוליות נעליו, ולא היה לו לשלם לסנדלר שיתקן, קשר את הסוליות לנעליים בחוט דק.** מסופר, כי כאשר הביא את בנו לישיבה, הצביע על מקומו בספסל הישיבה ואמר, **"ראה בני, במקום זה התענגתי במשך שש שנים רצופות את העונג הגדול בעולם!"**

בהתקרבו לגיל שמונים והתגברה חולשתו, בדק אותו הרופא ולאחר מכן הזהיר אותו ואמר כי מאחר והרב מעביר שיעורים ומתאמץ, הדבר גורם לבעיה בפעולתו הסדירה של הלב. הרב הפסיק אותו ואמר: **"רק זה לא! הרי כל הזהירות נועדה לשמור על הלב ולחזק את החיות שלי, והרי השיעורים הם עצם החיות שלי!"**

כאשר נכנסו צבאות רוסיה לגרודנה, לא עברו שבועיים, וסגרו את הישיבה. תלמידיו יצאו לוויילנה, אבל הרב היה זקן וחלש ולא הרשו לו הרופאים לנסוע. אמר להם: **"אם אין לי את הישיבה, למה לי חיים?"** ובאותו יום הלך לבית הכנסת להתפלל תפילת מנחה, וכשעמד בתפילת העמידה נפטר והחזיר את נשמתו לבורא עולם. נפטר ב-ט' חשוון ה'ת"ש (1939). חי כ-79 שנים. ציונו בבלארוס.

אביו: ר' יצחק שמואל. **אשתו:** בתו ר' משה מרדכי אידלביץ מסמרגון (אחינית הרב אליעזר גורדון). **ילדיו:** ר' אליעזר זלמן, ר' משה מרדכי וחנה (בעלה שרגא הינדס). **רבותיו:** ר' חיים ליב טיקטינסקי, ר' חיים סולביצ'יק. **מתלמידיו:** הגאונים ר' איסר יהודה אונטרמן, ר' אלחנן בונים וסרמן, ר' חיים לייב שמואלביץ, ר' מרדכי יודלביץ, ר' משה אביגדור עמיאל, ר' שמואל רוזובסקי, ר' ישראל זאב גוסטמן, ר' זלמן רוטברג, ר' מאיר בר-אילן, ר' יהודה קולודצקי, ר' צבי מגנצא, ר' יצחק דב קופלמן ועוד רבים. **מספריו:** ישערי ישר - חידושים על בבא מציעא, בבא בתרא, נדרים, גיטין, קידושין, יבמות וכתובות (הוצאו בעזרת נכדו, ר' קלמן ור' אהרן ישעיה שפירא) **היובל** - חידושו בענייני קיינינים **ייד כהן** - סדר נשים (הוצא ע"י ר' יהודה דב רזניקוב) **יקונטרס שיעורי תורה** - מסכת נדרים (הוצא ע"י ר' יצחק עפשטיין).

הגאון רבי יצחק קופלמן שליט"א, ראש ישיבת לוצרן, סיפר: "בכל ליל שבת רגיל היה רבינו לחזור על שיעורו בפני קבוצה מובחרת של תלמידיו. פעם, בעת הלימוד, הגישה הרבנית לשולחן צלחת עם דובדבנים מטוגנים בסוכר. הצדיק אכל מהם והמשיך בשיעור. כשסיים לאכול, שאל: 'מדוע השוענית היום מתוקה מתמיד?'"

רבינו ניצל כל רגע פנוי ללימוד התורה הקדושה. באחד הלילות, כהרגלו בקודש למד לאור הנר. לאחר מספר שעות כבה הנר. מה עשה? הרב ישב על כיסא בעל ארבע רגליים. שבר את אחת הרגליים, הדליקה והמשיך ללמוד, כשהוא יושב על הרצפה, וכך מצאוהו בני ביתו באור הבוקר.

בערב ימיו של רבינו שכב בבית הרפואה חולה, תשוש זקן. באחד הימים קרה ונכנסה לחדרו 'אחות' שעבדה במקום, והיא הייתה גוייה זקנה, ועם כל זה כשאך הבחין בכך, עזב הצדיק את החדר בין רגע, מחשש ל"חוד". נדהמו תלמידיו ושאלוהו: "רבינו, הרי הרב זקן, והיא גוייה ערלה, מכוערת, זקנה, מאי כולי האי?" - "אתם לא יודעים?", נענה הרב ואמר: "היצר הרע יעשה אותי צעיר, ואותה צעירה ויפה".

ביום האחרון, כשיצאו אחרוני החיילים הגרמנים מהעיר, התרחש אסון, אחד החיילים שלהם נהרג מכדור תועה. הללו תלו מיד את האחריות ביהודים והחליטו לנקום בהם. בפאתי בריינסק ניצבה ביקתה שבו גרה משפחה יהודית. מיד הציתו הגרמנים באש על יושביה, ואח"כ הקיפו את העיר והציתו אש גדולה, כשהם מעכבים את התושבים מלכבות את האש, כל המנסה לכבות צפוי למטר כדורים. כשראה הרב את הבתים, אשר היו למאכלת אש ושמע את הצעקות הבוקעות, שם את נפשו בכפו ורץ חשוף אל מפקדת הצבא והפציר בהם, שיחוסו על העיר החפה מפשע. הם הפליאו בו את מכותם, אך הוא לא נרתע ועמד בתוקף על דרישתו, עד שלבסוף הובא לפני המפקד.

במשך דקות ארוכות דיבר על לבו ואף השיג ממנו רישיון לכבות את האש. כשהרשיון המיוחל בידו חזר בריצה העירה, כשפניו מועדות לעבר בארות המים. הכדורים נורו מכל עבר, והוא ניגש אל החיילים, שפיקחו על הבאות, לבל יהיו איש לכבות הדליקה והציג בפניהם את הרשיון, שקיבל מהמפקד. הרב לא הסתפק בכך, והתחיל במו ידיו לשאוב מים. כאשר ראו יהודי העיר מבעד החרכים, שרבו הקדוש שואב מים הבינו, שניתנה הרשות לכבות את הדליקה, מיד הצטרפו אליו כולם, והחלו לדלות ולהתיז מים לכל עבר. (ספר היובל)

בספר 'תורה יבקשו מפייה' סופר על הרב, עד כמה ביקש לייקר את השבת ולהכין משהו לכבודה בכל ערב שבת. בתקופה הראשונה לבואו של הגאון רבי שמעון שקופ לגרודנה התאכסן בבית משפחת סובול, וביקש לעשות דבר מה לכבוד שבת. שאלה אותו בעלת הבית מרת בלומה: "מה רבינו מעוניין לעשות?", ואמר לה, שהיות וביתם משופע בעציצים ופרחים, הוא ישקה וינגב מהם את האבק לכבוד שבת קודש. כך עשה משך כל התקופה, שהתארח בביתם, על אף היותו מפורסם כגאון.

הגאון הרב חיים מרדכי רולר זצ"ל - נולד ב-כ"ח אדר ה'תרכ"ח (1868) בדימינשט (עיירה ליד העיר רומאן בחבל מולדובה ברומניה). עוד בצעירותו נודע בלמדנותו ובשקידתו. בשנת ה'תרמ"ח (1887) נבחר להיות מו"צ בבוהוש. בשנת ה'תרנ"ו (1895) בהיותו כבן עשרים ושמונה! שנים בלבד נבחר לכהן כרב העיר טרגו-ניאמץ (לאחר פטירת הדיין הגאון רבי ליב אתרוג). רוב היום עסק בתורה עטוף בטלית ועטור בתפילין בבית הכנסת 'בוסלבר'. הקפיד במיוחד על תפילה במניין. שהה בקלויז', בעת שבוצעו פרעות נגד היהודים, ובכל זאת יצא לחפש מניין. הוא נתקל בכנופיה, שהתנפלה עליו, ובדרך נס ניצל מהם.

נהג ללמוד עד חצות היום, כשהוא מעוטר בתפילין של רבינו תם. לאחר מכן קיים מצוות ביקור חולים (לפני שאכל דבר מה). לאחר פת שחרית ענה לשאלות שנשלחו אליו. **גאון בנגלה ובנסתר**. **פיזר ממון רב לעניים**. **הירבה בגמילות חסדים**. בשנת ה'תרס"ג (1902) השתתף בכינוס רבנים מרחבי העולם היהודי, שהתקיים בקרקא נגד עלילות הדם ושם נבחר להיות יו"ר אגודת הרבנים ברומניה. שימש כרבה של טרגו-ניאמץ כיובל שנים. בשנת ה'תש"ד (1943) עבר לבוקרשט (בשל גירוש יהודי טרגו-ניאמץ). בתמוז ה'תש"ו עלה לארץ והתיישב בירושלים. נודע כמומחה בהתרת עגונות בפרט לאחר מלחמת העולם הראשונה והשנייה. נפטר ב-ט' חשוון ה'תש"ז (1946). חי כ-78 שנים. ציונו בהר הזיתים בירושלים.

אביו: ר' יצחק אייזיק יהודה לייב רולר (שימש כראב"ד פונזשט. צאצא לרב נפתלי כ"ץ ולמהר"ל מפראג). **אימו:** מרת דבורה (בת ר' שבתאי סג"ל שניהן כרבה של בוהוש). **אשתו:** מרת ציפורה (בת ר' אברהם חיים סאריף - משמש האדמו"ר הראשון מבוהוש. נישא בשנת ה'תרמ"ה). **מרבתי:** אביו, ר' יצחק אייזיק יהודה לייב, ר' יצחק פרידמן מבוהוש, ר' שלום יוסף מרוז'ין. **מתלמידי:** ר' שמואל טוביאס (רבה של פיאטרא ניאמץ). **ילדיו:** ר' מנחם מנדל (כיהן לפני השואה ברבנות וסלובי ואקרמן בבסרביה. לאחר המלחמה שימש כרב בלודז'. בסוף ימיו כיהן כרב הקהילה במלבורן שבאוסטרליה). הבחור שמשון נפתלי (נפטר בדמי ימיו בשנת ה'תרפ"ב), מרת חנה-שרה הי"ד (נספתה בשואה. אשת ר' יעקב חיים בן ר' יחזקאל רוטר 'המגיד מקלויזנבורג'), מרת רייזל (נישאה לר' ניסן גולדשטיין מקלויזנבורג), מרת חיה טובה (נישאה לר' אברהם צוויבל). מרת אסתר (נישאה לר' גוטליב האדמו"ר מניאמץ), בת נוספת (נישאה לר' לוי שטרנברג הי"ד ראב"ד דומברבני. נספה בשואה). **מספריו:** **ישו"ת באר חיים מרדכי** - שלושה חלקים **יחידושי בן יאיר** - על הש"ס **ביאור באר מים חיים** - על הגדה של פסח **מאמרי באר חיים מרדכי** - כולל קונטרסים: שלוש עשרה עיקרים, גדול השלום וביאור להפטרות שבת הגדול.

○ **יפך האדמו"ר רבי אליעזר זוסיא פורטוגל מסקולן**, שפעם רבינו חיפש ביום חורפי בערב מניין לתפילת ערבית, וכשלא מצא, שכר בממון רב עגלה ונסע עשרה קילומטרים לסקולן לביתו של רבי אליעזר זוסיא כדי לאסוף מניין לאמירת ברכו. לאחר מכן חזר שוב בעגלה למקום מוצאו.

מעולם לא ראו את רבינו מתפלל ביחידות, וכדי להתפלל בציבור לא חסך מעצמו טרחה רבה והוצאה יתירה. פעם שלח מברק לידידו הגאון מהרי"ל צירלסזון אב"ד קישינב, שיגיע אליו בערב וימתין לו עם מניין למעריב. הרב צירלסזון מילא את בקשתו ורבינו הגיע מאוחר בערב עם כרכרה מתחנת הרכבת. אחרי תפלת ערבית, כשהסבו השניים שאלו בפשטות: "אחרי מי יש למר יארציט?". והרב צירלסזון נדהם לשמוע, שאין לרבינו שום יארציט - ורק כדי להתפלל עם מניין הפסיק רבינו את הנסיעה והטריח את עצמו עם הכרכרה מהתחנה העירה - מדובר במרחק עצום.

○ **כאשר התפלל - דומה היה, ששום דבר בעולם לא יכול להסיח אותו מדבקותו בתפילה**. באחת משנות האימה (ת"ש-תש"ד) ביו"ט אחד בשעת אמירת לדוד מזמור, שאחרי מעריב נדמה היה, כי מתנפלים על ביהמ"ד. היתה מהומה גדולה וכל המתפללים נמלטו על נפשם. לאחר כמה דקות התברר, שמדובר בחד שווא ולכן חזרו לביהמ"ד, שם מצאו את רבינו, **שמרוב דבקותו לא הבחין בכל מה שקרה והמשיך בתפילתו וכבר עמד בסוף 'לדוד מזמור!'** (האברך ר' א. א. סיגלר שנכח באותו מאורע)

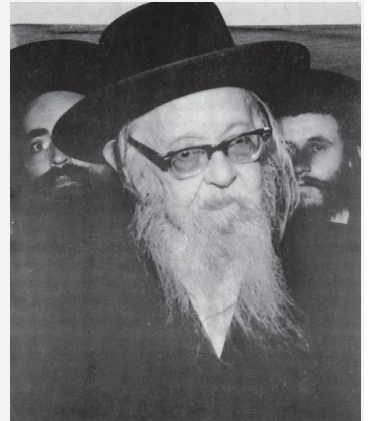
○ **יפך נכדו הרה"ח ר' ברוך סגל**, שכאשר עלה רבינו ארצה זכה אחיו ר' שמואל לשמשו מספר פעמים. כשבוע, אחרי שהסתדר קצת בירושלים, התאונן לפניו, שאין לו הזדמנות לקיים מצוות צדקה (רבינו בתחילה התגורר במלון באב"ד ברחוב יפו) **ועל כן ביקש ממנו שיביא לפניו כל יום עני כדי לקיים את מצוות הצדקה**. פיזר כספים מרובים לצדקה ובפרוס הפסח ובפרוס הסוכות הלך עם משמשו לקבץ מעות בעד עניי העיר. כאשר חזר בסוף שנת ה'תש"ד לניאמץ, והמקווה היה שבור - ומוצא לכסף אין, קרא לר' ישראל יחזקאל סיגלר, שהיה בן בית אצלו, ומסר לו צרור תכשיטים, שהיו בביתו, וביקש ממנו למכרם לצורך, כדי שיוכלו לתקן את המקווה.

○ **מצוות ביקור חולים הייתה בראש מעייניו**. כשחזר מביהמ"ד לביתו מתפילת שחרית בחצות, המתין לו עגלון במרכבה, ועוד לפני שטעם פת שחרית, נסע לבקר חולים. גם כאשר החולה היה יהודי פשוט, שלא היה לו קשר כמעט עם הרב, נסע לבקרו, היה שואל בשלומו, ואם לא חסר לו משהו ואם היה נצרך - תמך בו או שעודדו בדברים בירכו ברפואה שלימה ונסע לביתו. היה זה דבר קבוע מדי יום ביומו.

○ **מוך לזמן הדלקת נרות בערב שבת פרשת לך-לך**, ז' חשוון ה'תש"ז (1946), צילצל לר' יצחק אייזיק הלוי הרצוג ואמר לו, שהוא מצטרף להיתר עגונה שדנו בה אז. הרב הרצוג שאלו מדוע צילצל בשעה כזו, ורבינו ענה: "מי יודע מה ילד יום". **במוצאי אותה שבת התבקש רבינו לעולם שכולו טוב**.

הגאון הרב דב בעריש וידנפלד זצ"ל הידוע כהרב מטשעבין זצ"ל- נולד בעיר הרימלוב שבפולין בתאריך ה' בשבט ה'תרמ"א (1881). עוד בהיותו נער אביו התבקש לבית-עולמו. לאחר נישואיו עבר לעיר טשעבין שבגליציה (בה התגורר חותנו). לצד עיסוקיו בניהול בתי העסק של המשפחה שקד שעות רבות בלימוד תורה, והתפרסם בכל קהילות יהדות פולין בגאונותו, חריפותו, וידיעותיו הרבות. עמד בקשר עם גדולי רבני ואדמו"רי פולין שכיבדוהו והעריכוהו עד מאוד (ביניהם ר' מאיר אריק, ר' שלום מרדכי שברון, ר' מנחם זמבה הי"ד ועוד רבים).

למרות ההפצרות הרבות סירב שנים רבות לקבל משרת רבנות ומסר שיעורים לתלמידים ובעלי בתים והתעקש בשעות אחר הצהריים לעסוק לפרנסתו במסחר, בנפט ובאריגים. הגאון מאיר אראק (מח"ס אמרי ישר) אמר לו: "מאחל אני לך, שתפסיד את כל כספך, ותהיה מוכרח לכסא של רבנות!" ואכן בשנת ה'תרע"ח (1918) פשט את הרגל ובסיכומו של עניין נאלץ לקבל משרת מורה הוראה. בשנת ה'תרפ"ג (1923) התמנה לרב העיר טשעבין וכיהן בה כאב"ד, ובה הקים ישיבה גדולה בשם "כוכב יעקב" (ע"ש אביו).

עם פרוץ מלחמת העולם השנייה ופלישת הנאצים לפולין בשנת ה'תרצ"ט (1939) התעורר חשש כבד לחייו, והוא נמלט ללבוב ובה התגורר בבית האדמו"ר ר' ישראל מהוסיאטין. בתקופה זו הופנו אליו שאלות רבות, שעסקו בבעיות השעה. בשנת ה'ת"ש (1940) נעצר בידי המשטרה החשאית כנתין זר וגורש עם משפחתו ליערות סברדלובסק בסיביר, שם הועסק בעבודת פרך. היו ניסיונות להצילו מקרון הגירוש אך הוא סירב לכך. גם בסיביר המשיך לעסוק בתורה וענה לשואלים, ביניהם גם תלמידיו שנפוצו ברחבי אירופה. את התשובות רשם על נייר אריזה, גזירי עץ וקרעים של שקי מלט, וכך הן נשתמרו. בלשונו ציטט קטעים שלמים מספרי הפוסקים האחרונים, וכשערכו את הספר לדפוס, מצאו שהלשון מדוקדקת ללא שום טעות!

בשנת ה'תש"ב (1942) הועבר לבוכרה ובשנת ה'תש"ו (1946) עלה לא"י עם אשתו הראשונה ושתי בנותיו ששרדו עמו. נחשב כאחד מגדולי הדור אשר היה פוסק הלכה וכיהן כאחד מראשי מועצת גדולי התורה של "אגודת ישראל". בשנת ה'תש"ח (1948) מונה לראש ישיבת חיי עולם.

התגורר בשכונת שערי חסד בירושלים וייסד את ישיבת 'כוכב מיעקב- טשיבין' ביחד עם חתנו ר' ברוך שמעון שניאורסון, שמילא את מקומו בראשות הישיבה. נפטר בערב שבת פר' לך-לך, י' בחשוון ה'תשכ"ו (1965). חי כ-84 שנים. ציונו בהר המנוחות בירושלים בחלקת הרבנים האשכנזים. בדרכו האחרונה השתתפו עשרות אלפים.

אביו: ר' יעקב (מח"ס "כוכב מיעקב", שהיה רב העיר ומחסידי הוסיאטין). **אמו:** מרת רחל רפופרט. **אחיו:** ר' נחום. **נשותיו:** מרת יאכט (זיווג ראשון- בתו של הגביר ישראל יוסף קלוגר עימה התחתן בהיותו כבן 19). מרת רייזל (זיווג שני, בתו של ר' משה ליברמן פרנס קהילת קאשוי). **בניו:** ר' יעקב (כיהן כר"מ בישיבת 'כוכב יעקב' בטשעבין), ר' ישראל יוסף (כיהן כר"מ בישיבת 'כוכב יעקב' בטשעבין). **בנותיו:** מרת רייזל (נשאה לר' ברוך שמעון שניאורסון, מח"ס 'ברכת שמעון'), מרת לאה (נשאה לר' ברוך הלברשטאם מזקיקלוב הי"ד שנרצח בשואה, בנו של ר' סיני מז'מיגראד), מרת יוטא (נשאה לר' חיים טננבוים), מרת מינדל (נשאה לר' שלמה זלמן גולדשטוף). **מתלמידיו:** בניו, ר' משה הלברשטאם (בעל שו"ת דברי משה). **מספריו:** ישו"ת **דובב מישרים**- שיעוריו ופסקיו של הצדיק. על תולדותיו נכתבו הספרים הבאים: הגאון מטשעבין, רבותינו, כוכבי אור, שר התורה, בצילו חימדתי- במחיצתם.

על ידיעותיו בתורה התבטא ה'חזון אי"ש' זצ"ל: "הרבי מטשיבין מטייל בש"ס ובפוסקים כמו שאנו מסובבים את האצבע על כף היד" והדגים זאת על כף ידו, והוסיף לומר: "כך הרבי מטשיבין מטייל בתורה הקדושה!".

על ענוותנותו המופלאה של רבנו ניתן ללמוד מהסיפור הבא: כשהגיע רבנו לירושלים, הכירו כל גדולי התורה ושוחריה בגדלותו והרבו לשבחו. בחג השבועות התפלל עם ה'אמרי אמת', והאדמו"ר מגור נתן לו את העליה של 'עשרת הדברות', והתבטא: "היום הוא יום מתן תורה, ואנו מכבדים את עשרת הדברות עם התורה עצמה (כשהוא מתכוון על רבנו מטשיבין)". ר' דב בעריש הגיב: "לא ידעתי שבגור מתלוצצים!".

גישותו של הרב הייתה מופלאה. כאשר באו והודיעו לרב על פטירת רעייתו הראשונה בשנת ה'תש"ז, עטפו אותו קדרות ויגון לרגעים ספורים אך מיד התעורר ושאל: "מה מצב האשה החולנית, ששכבה במיטה הסמוכה לצידה בבית-הרפואה באותו החדר, האם לא התרגשה מדי, חס וחלילה, מפטירת שכנתה לחדר?".

בימי מחלתו האחרונה, כשהוא מרותק ונמצא על ערש דוי וקודח מחום, הגיע אליו אחד מעסקני חסד בירושלים לדבר בעניין תמיכה וסיעוד למשפחה סובלת. הרב התרגש ואמר לו: "אין לי מנוח אף לרגע בגלל מצוקתם", ובדברו זלגו עיניו דמעות מרוב צער כאילו מדובר בעצמו.

לקראת סוף ימיו נחלש מאד ובכדי לסייע בעדו הביאו לביתו תלמיד, שישן שם ויעזור לו בכל צרכיו. פעם אחת באמצע הלילה, כשהרב שכב על מיטתו ביקש באופן פתאומי מהבחור לגשת אליו, הלה נבהל, שמא קרה משהו ומיהר לגשת אליו. אמר לו הרב בקול צרוד, שהוא מבקש ממנו מחילה על הטרחה, "אולי תוכל בבקשה להביא לי את הספר 'נודע ביהודה' מהדורא תניינא?" הבחור מיהר למלא את הבקשה והביא את הספר. הרב פתח בתשובה העוסקת בידי טריפות, עיין בה מעט ושוב סגר את הספר. שאר הלילה עבר כרגיל בלי שום דבר מיוחד. בבוקר הגיע חתנו של הרב רבי ברוך שמעון שניאורסון ושאל את הבחור: "איך עבר הלילה?" הבחור ענה, שהכול היה בסדר, וסיפר את המעשה עם הספר. כאשר נכנס חתנו לחדר שאל אותו לפשר הדברים. ענה הרב ואמר: "חז"ל אמרו (כתובות ע"ז): אשרי מי שבא לכאן לעונה"ב ותלמודו בידו. עכשיו שהגעתי לגיל מבוגר, אני מתכוון לאותו מבחן, שבוחנים את האדם בעולם האמת לדעת, אם תורה בידו אם לאו. חזרתי במוחי על תשובות ה'נודע ביהודה', ובאמצע אחת התשובות נעלם ממני לשוני, ולכן רציתי לעבור על הדברים מתוך הספר".

הרב משה לוי זצ"ל - נולד בת"א ב-ד' שבט ה'תשכ"א (1961). בצעירותו למד בישיבת היישוב החדש ולאחר מכן עבר לישיבת כיסא רחמים. בגיל 22 מונה כר"מ בישיבה למרות שעדיין לא היה נשוי. לאחר נישואיו החל מוסר שעורים בהלכה ובאגדה ברחבי הארץ. כשהקימה ישיבת כיסא רחמים את בית הדין "משפט וצדק" נתבקש לכהן בה כדיין, בתחילה סירב בטענה שהדבר יגרום לביטול תורה, ולבסוף הסכים, ואכן כיהן בה מספר שבועות. **כשראה שאכן הדבר גורם לביטול תורה, התפטר מתפקידו כדיין.**

ענותן מופלג. התרחק וברח מן הגאווה כמפני האש. למרות שסבל מגיל צעיר מייסורי מעיים המשיך להפיץ תורה בכל הארץ. בשיעורו הקבוע בחולון בימי שישי היו מגיעים ת"ח גדולים וביניהם הגאון הרב אברהם יוסף רב העיר חולון. ניצל כל שנייה בחייו ללמוד תורה. **ידוע כבעל מופת.** שימש כסנדק בעשרות מקרים בהם הרופאים טענו כי התינוק יולד עם מום הבטיח הרב כי הוא יהיה הסנדק והכל יהיה בסדר- ואכן כך קרה.

ענותן מופלג. השכין שלום-בית בין זוגות רבים. בעל חסד מופלג. הרבה להטיב. זיכוי הרבים היה תמיד לנגד עיניו. הקים בבני ברק בית-כנסת בשם "יוסף דעת" על שם אביו. נכתב עליו ספר בשם 'והאיש משה' המתאר את הביוגרפיה שלו. **מין הגאון הרב עובדיה יוסף זצוק"ל העריכו רבות ואמר כי הוא יהיה הפוסק של הדור הבא.** לצערנו לא זכינו לכך והצדיק נפטר ממחלת מעיים ב-י"א חשוון ה'תשס"א (2001). ציונו בבני-ברק. חי כ-39 שנים. **הגאון הרב מאיר מאזוז שליט"א (ראש ישיבת כסא רחמים בבני-ברק) בהספדו אמר כי נשמת הרמח"ל התנוצצה בר' משה.**

אביו: ר' יוסף. **אמו:** מרת רחל. **מספריו:** **ימנוחת אהבה**- הלכות שבת **ימלווה ה'**- הלכות ריבית **יברכת ה'**- הלכות ברכות **יתפלה למשה**- שו"ת בנושאים הלכתיים כגון: אורח חיים ויורה דעה **יוסף דעת**- חקירות ומערכות בנושאי חזקה **ידבר השמיטה**- בעניין היתר המכירה.

הסיפור הבא מראה בעליל, מהי כוחה של תפילה ומגלה כי הצדיק היה בעל רוח-הקודש. המעשה אירע בשנת ה'תש"ן (1990) עם הרב דניאל משיח שליט"א, אז תלמיד ישיבת 'כסא רחמים'. הרב משיח חלה במחלת הצהבת וכבדו לקה אנושות, עד שנותר ממנו בסך הכל 2%. שבוע ימים הוא שכב בבית החולים 'בילינסון' ללא הכרה.

במצב כזה הברירה היחידה הנה לערוך השתלת כבד, אך בשל הסיכונים הרבים, התנגד מרן ראש הישיבה הגר"מ מאזוז שליט"א לבצע את ההשתלה הקריטית בארץ. כמפלט אחרון, הטיסוהו בבהילות להשתלת כבד בפאריז, בליווי אברך מהישיבה (הרה"ג ר' יוסף בוכריץ הי"ו) ושני רופאים בכירים מבלינסון (האחד יהודי ומשנהו ערבי).

כאשר הגיעו לבית החולים בצרפת, סירבו הרופאים לבצע את ההשתלה. "הוא כבר בגדר מת", טענו, "חבל על הכבד שיושתל...". לבסוף, בהשתדלות אנשי ועד ישיבת 'כסא רחמים' בצרפת, הרופאים נתנו את הסכמתם לדבר. ובעוד מתרחשת הדרמה הרפואית בצרפת, התארגנו בישיבת 'כיסא רחמים' לתפלות ו'תיקון כרת' לרפואת חברם האהוב...

בחצות הלילה של יום חמישי הגיע רבו, הגאון רבי משה לוי זצ"ל, לישיבה לתפילה בוקעת רקיעים יחד עם תלמידי הישיבה. לאחר התפילה המיוחדת, ליוו מספר תלמידים את הגאון רבי משה לביתו. **לפתע, עצר מהילוכו וכמי שקיבל בשורה משמחת, פנה אליהם בהתלהבות: "ברוך ה'! התלמיד בריא ושלם ויחזור לישיבה ללא ניתוח!"**

התלמידים עמדו משתאים. הן רק עתה סיימו את התפילה, וחברם נמצא עתה בבית-החולים במצב קשה, וכאן מדווח להם רבינו בבטחה ובידיעה ברורה, שהתלמיד בריא ושלם?! הגיע הבוקר ועימו הבשורות הטובות, כאשר אמר רבינו... הידיעות מצרפת סיפרו, כי **כאשר באו להשתיל את הכבד בגופו של החולה, אירע נס רפואי בלתי מוסבר, והכבד שב לפתע לפעול מחדש.** כעבור שלושה ימים, פקח החולה את עיניו, והחל לדבר עם הסובבים.

הרופאים, שהיו המומים מהנס הפלאי, שמעולם לא התרחש כמותו, אמרו לאברך שהתלווה לחולה: **"תמסור לראש הישיבה שלכם, שימשיך לקרוא תהילים"**. הרופא היהודי התפעל מאוד ואמר: **"עכשיו אני רואה את ה'", ואילו עמיתו הערבי ביקש לעומתו להתגיר כהלכה.** ב"ה, כי לא תמו חסדיו, הבחור החולה התרפא והחלים לחלוטין.

בנס רפואתו הוא שבר שיא של כל הזמנים ברפואת הכבד. עד אז כבד חזר להתרפא רק אם נותר ממנו לפחות 33%, ואילו לחולה זה נותרו רק 2% וברוך ה' הבריא והחלים. כיום הרב משיח שליט"א הינו תלמיד חכם ופוסק חשוב, המשמש כבודק שו"תים בישיבת 'כסא רחמים'. כה ייתן וכה יוסיף בבריאות גופא ונהורא מעליא.

בשנת ה'תש"ס (2000), חיבר הרב משיח ספר שאלות ותשובות, בשם "כרם חמד", ובהקדמה לספרו הוא מספר את נס חייו במלים נרגשות- אגב, לצורך התשלום על ההשתלה, נאספו עשרות אלפי דולרים מעמך בית ישראל. כיוון שב"ה התבטלה ההשתלה, סברו, שאולי כיוון שהכסף כבר נתרם, יעבירוהו לצורך החזקת הישיבה. שאלו את פי מרן ראש הישיבה הגאון ר' מאיר מאזוז שליט"א, ומיד פסק, **שכיוון שדעת התורמים הייתה לצורך ההשתלה, לפיכך צריך להשיב להם את הכסף שתרמו. וכך היה.**

האדמו"ר רבי מנחם נחום טברסקי מצ'רנוביל- נולד בשנת ה'ת"צ (1730) בעיר נורינסק (במדינת ווהלין שבמערב אוקראינה). בעודנו ילד נתייתם מאביו, ובחינוכו טיפל דודו רבי נחום, אחי אביו. דודו הכיר בכשרונותיו המעולים של הנער ושלחו ללמוד תורה באחת הישיבות המהוללות בליטא, בה הצטיין ביותר והיה בין בחירי התלמידים. כשהתבגר ונשא

אישה התפרנס ממלמדות, שאפשרה לו גם להקדיש מעתותיו לתורה, להרחיב את ידיעותיו ולקנות בה שלמות. רבינו לא מצא את סיפוקו בלמוד הנגלה, נפשו נמשכה אחר תורת הרז. התעמק בקבלת האר"י ותלמידיו, ואף התחיל לנהוג כמותם בחיים, בסיגופים ובתעניות. כשנתפרסם הבעש"ט, ושיטתו החדשה נודעה ברבים, נסע למיזבוז' בכדי לתהות על קנקנו והפך להיות תלמידו. רבינו ניחן במתק שפתיים שהבורא חנן אותו. לפיכך סובב בערים ובכפרים, ובנועם מדברותיו והליכותיו בקדושה רכש לבבות לתורת הבעש"ט. בנסיעותיו אלה שם לבו גם למצבם הכלכלי והרוחני של אחינו, ובמיטב יכולתו עשה לתיקונן ושיפורן. על אף היותו עני מרוד עסק תמיד בצדקה ואת פרוטותיו האחרונות הוציא לעניים ובייחוד למצוות פדיון שבויים, בה דבק דבקות יתירה. גם בשמשו כרב בקהילת צ'רנוביל חי בעוני, אולם תמימותו, ענוותנותו ויחסו הנפשי לזולת שימשו מופת לרבים. מייסד חסידות צ'רנוביל. מחסידות זו יצאו ענפי חסידות אחדים המונים כיום אלפי חסידים, בהם: סקווירא, צ'רנוביל, ורחמסטרביקא. נפטר ב- י"א בחשוון ה'תקנ"ח (1797). חי כ-67 שנים. ציונו בצ'רנוביל. בנו, ר' מרדכי המש"ך אחריו והיה האדמו"ר השני לחסידות זו.

סבו מצד אביו: ר' נחום גאון (שהיה צדיק נסתר) **אביו:** ר' צבי הירש. **מרבותיו:** ר' ישראל בעל שם-טוב, ר' דוב בער ממזריטש. **אשתו:** מרת שרה (נכדתו של ר' יצחק שפירא, הרבי בלובלין). **ילדיו:** ר' מרדכי (המגיד מצ'רנוביל), ר' משה (נפטר בחיי אביו), מרת מלכה (נישאה לר' אברהם בן הרב צבי, המגיד מקאריסטשאו). **מספריו:** **מאור עינים יישמח לב**

פ עם אחת, התארח רבינו בשבת קודש אצל הרה"ק ר' שמעון שלמה זצוק"ל (אביו של הרה"ק מסאוואראן זיע"א), ובערב שבת הדליקו נר גדול, כדי שיוכל לדלוק כל הלילה. באשמורת הבוקר כאשר קם רבינו משינתו, היה עוד חושך בחוץ, ורצה הצדיק לצאת מהבית, ראו ר' שמעון שלמה ובני ביתו איך שרבינו הולך וממשש, כהולך בחושך ואפילה, ושאל רבינו: "למה לא הדליקו נר גדול שיאיר לכל הלילה?", **והיה לפלא בעיניהם, כי הנר עדיין היה דולק והיה אור בבית.** אולם תיכף אח"כ, דרשו וחקרו, אודות הנר, **והתברר להם, כי הנר כבה באמצע הלילה, ואחד ציווה למשרתת הנכריה, שתדליק את הנר בליל שב"ק, וע"כ לא האיר הנר, לרבינו, ולא ראה כלום לאורה.**

פ עם אחת שבא רבינו אל הבעש"ט היה חורף קשה בקרירות ושלגים מרובים ושאל הבעש"ט את רבינו, למה הרעיש את כל העולמות בתפילת מנחה וסיפר לו רבינו שנסע עם בעל עגלה נכרי ומגודל הקור מת הנכרי. כשראו הערלים שבכפר, שהנכרי מוטל מת בעגלה העלילו עליי, שאני הרגתי אותו ורצו להרוג אותי, ביקשתי מהם, שיניחו אותי להתפלל ואח"כ יעשו כרצונם, התפללתי תפילת המנחה בכוונה גדולה ובינתיים קם הנכרי המת על רגליו ואמר אל הערלים: **'מה אתם רוצים מהיהודי הזה, הוא לא הרג אותי רק הקור הרג אותי!'** ותיכף ומיד **נפל בחזרה על הארץ ומת, הערלים חיכו, שאגמור את תפילתי וניגשו אליי וסיפרו את הפלא ופייסו אותי, והיה קידוש ה' גדול.**

בכל בוקר אשתו לבשה את פרוות הכבשים היחידה, שהייתה ברשותם וכאשר שבה מהשוק רבינו התעטף בפרווה ויצא לבית-המדרש. **למרות הפצרות מקורביו העשירים להעניק לו דירה, מלבושים מכובדים ואת כל צרכיו בהרחבה.** אך רבינו סירב לכך והשיב, כי מי שחפץ להיות חסיד עליו לקיים את הנאמר בפרקי אבות: 'כך דרכה של תורה, פת במלח תאכל...' והרי לא נאמר 'דרכיה' ברבים אלא 'דרכה' ביחיד כלומר – זו הדרך היחידה ולא קיימות דרכים אחרות.

ויפר בנו, ר' מרדכי: לפני שנסתלק אבי רבינו הה"ק ר' נחום זי"ע לעולם העליון שאלתיו: **מי ילמד אותי עכשיו תורת ה', כמו שלמדתיני עד כה? והשיב אבי שיבוא אליי בכל יום בחלום ללמוד עמי תורה- וכך היה.** ופעם אחת היה תקופה של חודש שלא בא אלי אבי הק' ללמדני תורה ומאוד הצטערתי על זה ואחר שלושים יום הגיע אבי וסיפר לי, שהסתלק צדיק גדול מהעיר לעלוב ושמו ר' דוד שכל ימיו לא אמר ד"ת על שולחנו לפני חסידיו למרות שהיה מלא וגדוש בתורה ובחכמה וע"כ כיבדו אותו בעולם העליון לדרוש במתיבתא דרקיעא שלושים יום וכל נשמות הצדיקים הלכו לשמוע את דבריו, וע"כ לא יכולתי לבוא בחלום, כי לא נתנו לשום נשמה רשות לרדת למטה בעת הדרשה.

מסופר, שפעם הגישו לפניו בטעות חלב עכו"ם ורבינו לא ראה את החלב. לאחר שהתברר מקורו - שאלו, מניין ידע ואמר, שכלל לא ראה את החלב שהגישו והסביר ע"פ המשנה במסכת ע"ז 'חלב שחלבו עכו"ם ואין ישראל רואהו' שאפשר לפרש שאין ישראל רואה חלב עכו"ם.

ויפר הרה"ק רבי איציקל מפשעווארסק זצ"ל, שהרה"ק רבי דוד מטאלנא זי"ע סיפר שאביו הרה"ק רבי מרדכי מטצ'רנוביל זי"ע סיפר לו, שאביו (רבינו) ירד אליו מדי יום ביומו לאחר פטירתו ולמד עימו, וכך היה במשך תקופה ארוכה, עד שהפסיק מלבוא אליו, כעבור תקופה שוב הופיע אצלו אביו הקדוש ללמוד עמו, שאלו ר' מרדכי זי"ע: "מדוע הפסיק לבוא אליו?", וענה, שכל זמן שהיה יכול לסבול את אוויר העולם ירד אליו, והיות שנתעלה כל-כך, אין עוד באפשרותו לרדת לעולם השפל, שאלו רבי מרדכי: "אם-כן מדוע היום כן הגיע אליו?" אמר לו אביו, שהיום נסתלק בעיר ברדיטשוב איש יהודי בשם יהושע אלעזר חודרוב, שהיה אכן יהודי ת"ח, ובמדת החסד היה חד בדרא, על-כן הכריזו בשמיים שכל אלו שעסקו בגמילות חסדים, החל מאברהם אבינו ועד הדור האחרון, צריכים להשתתף בהלווייתו, והיות שאני עסקתי בפדיון שבויים, שלחו גם אותי, וכיוון שהייתי כבר בזה העולם, אמרתי לעצמי לילך אליך אבל אין זה אומר, שאמשיך לבא בכל יום.

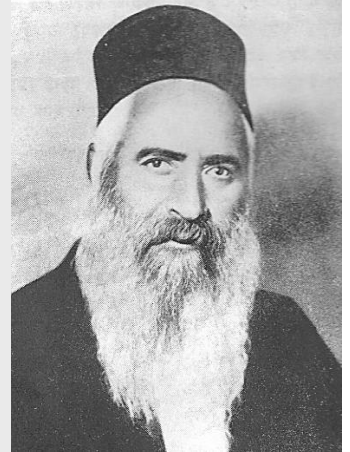

אם ראשונים כמלאכים - הגאון הרב בן-ציון מרדכי חזן זצ"ל

הגאון רבי בן ציון מרדכי חזן זצ"ל - נולד בשנת ה'תרל"ו (1875) בבגדאד (בבל). גדל בביתו של רשכב"ג החכם המקובל ר' יוסף חיים זצ"ל. בהיותו כבן 28 שנים עלה לארץ ישראל בעצת הבן איש חי, כי בשל קולו הערב (שימש כחזן של הבא"ח) דרש ממנו המושל הערבי להיות מואזין במסגד. בהגיעו לארץ השתכן בשכונת הבוכרים בירושלים. שם המשפחה שונה מ'נחום', מאחר שהשלטונות בארץ החליטו, ששם המשפחה יהיה 'לחזן' בשל קולו הערב. עסק בצרכי ציבור. הקים את הישיבות 'מעין גנים' ו'שושנים לדוד'. מונה להיות אחראי על בניית הקליניקה 'חסד לאברהם' בחברון (ע"ש אביו של הנדיב ר' יוסף אברהם שלום מכלכותא בהודו. כיום נקרא 'בית הדסה').

מונה ע"י הבא"ח לנצח על מלאכת הקמת ישיבת 'פורת יוסף' בעיר העתיקה מכספי הנדיב ר' יוסף שלום מכלכותא (ה'בן איש חי' יעץ לנדיב לתרום את כספו למטרה זו והלה תרם 30,000 לירות זהב). הערבים ביקשו להרוג את רבינו בטענה, שהקרקע היא רכוש הוואקף (הקדש). המשך הבניה התאפשר לאחר שדגל בריטי הונף מעל המקום, יען כי הנדיב היה נתין בריטי. הבנייה ארכה כעשר שנים כולל הפסקה בימי מלחמת העולם הראשונה, ובשנת ה'תרפ"ג (1922) נסתיימה. אז עזב את שכונת הבוכרים, התגורר במתחם הישיבה וניהל אותה עד יומו האחרון. רבינו עמד בקשר הדוק עם הבא"ח והיה המקשר בינו ובין ר' אליהו מני (רבה של חברון). הגיה את כל ספרי הבא"ח והביאם לדפוס בארץ. תואר פניו והקדושה הנסוכה על פניו הביאו את הגויים להעריכו ולכבדו. שימש כחזן בבית הכנסת 'איסטמבולי' הגדול ברובע היהודי.

ר' עובדיה יוסף זצ"ל זכה להיות בן בית בבית רבינו. דרשן מופלג. דרש בשכונת נחלת ציון ואח"כ דרש בביהכנ"ס רבן יוחנן בן זכאי ברובע היהודי. חשש מפני הגזל. **גאון בנגלה ובנסתר. רבים פנו עליו ונושעו. ברכותיו עשו פרי. מפורסם כמרפא חולים, מסיר פחדים ופוקד עקרות מכל מקום לא היה מוכן לקחת כסף בשום פנים. בעל רוח-הקודש. ידע את יום פטירתו. נפטר ב"ב חשוון ה'תשי"ב (1951). חי כ-76 שנים. ציונו בבית העלמין סנהדריה בירושלים.**

אביו: ר' מרדכי. **אמו:** מרת רחל. **מרבותיו:** המקובל חכם ר' יוסף חיים (בעל ה'בן איש חי'), המקובל חכם ר' שאול דוויק הכהן. **בניו:** ר' יוסף חיים (ע"ש רבו ה'בן איש חי'), ר' מרדכי ז"ל, ר' מאיר (אחיו התאום ר' עקיבא נפטר בילדותו) ור' אביחיל הי"ו.

מכתביו: את דרשותיו, שדרש במשך ארבעים שנה, ערך כדי להדפיסם, אך כל כתביו אבדו עם נפילת הרובע.

להלן סיפורים, שהביא ידידי ורעי ר' דניאל אלול בספרו "אורח צדיקים": אמו של רבינו ילדה שני בנים והם נפטרו לה ל"ע יום לאחר הברית. כשהרתה בפעם השלישית חששה, שגורל בנה השלישי (רבינו) יהיה כאחיו, ופנתה למעונו של ראש גולת ישראל בבבל ר' יוסף חיים בעל ה'בן איש חי'. בבואה שטחה לפניו את בקשתה, שיתפלל על העובר שלא ימות כאחיו. ה'בן איש חי' ברכו ואמר לה, שיחיה בעזרת ה'. כעבור זמן ילדה בן במזל טוב וביום השמיני נכנס בביתו של אברהם אבינו. למחרת הברית החל הילד לפרפר, והחשש לחייו גבר. אמו לקחה אותו לבית ר' יוסף חיים ואמרה בבכי **שחיי הילד בסכנה, ונראים בו סימני גסיסה**. אמר לה הצדיק: "הניחי את הילד אצלי, ואני אגדל אותו כבן". והאם השאירה אותו בבית הרב והלכה לה. כך זכה רבינו לגדול בבית רבו והיה לו כבן מאמץ. מפני כך זכה לקרבתו, למד ממנו את תורת הנגלה לתורת הסוד, וזכה לרכוש לעצמו רבות מהליכותיו של ר' יוסף חיים. (מפי בנו ר' אביחיל הי"ו). ממשיך מורשת אביו בוחנות בביה"כ 'אהל יעקב' ברמת גן)

על העובדה שרבינו ידע יום פטירתו, ניתן ללמוד מהסיפור המופלא הבא: כמעט ארבע שנים עברו מאז נפל הרובע היהודי בעיר העתיקה בידי הלגיונרים הירדנים. באותה העת, מאז חורבן ישיבת "פורת יוסף" ברובע, למדו תלמידי הישיבה בשכונת הבוכרים, ורבינו עבר להתגורר בקטמון. היה זה ביום ראשון, י"ב חשוון שנת ה'תשי"ב. בנו ר' אביחיל יצא לעבודתו, ורבינו אמר לאשתו כי הוא רוצה לנסוע לישיבת 'פורת יוסף'. היא טענה שהדבר קשה ושלא כדאי לו לטרוח כעת ולנסוע עד לשם. אולם רבינו אמר, שכבר מלפני ראש השנה לא ביקר בישיבה ונכספה נפשו להגיע ולבקר בה. הצדיק נסע בשני אוטובוסים להגיע לישיבה. בישיבה פגש את כל הרמ"ם וביקש מהם מחילה. הוא התנצל לאמר, כי חושש שמא נזף במישהו, והגם שהיה זה לשם שמים מכל מקום רואה הוא צורך לבקש את סליחתם **יען, שיודע הוא, כי שעותיו ספורות בזה העולם**.

הרמ"ם סירבו להאמין למשמע אזנם, וביטלו את דבריו. רבינו החזיק בדעתו, וביקש, שיתפללו עליו שלפחות יזכה להגיע עד לביתו. הרב סיים את דבריו ויצא מהישיבה. ר' יהודה צדקה לא היה רגוע ויצא אחרי רבינו באוטובוס הבא. ר' בן ציון הגיע למפתן ביתו, נשק למזוזה וזעק "חטאתי עויתי פשעתי... (וידי) וקרא שמע ישראל. הוא לא רצה, שאשתו תהיה נוכחת בשעת פטירתו - ולכן ביקש ממנה, שתכין לו כוס חלב. אחר שחיממה את החלב והביאה לו את הכוס - ראתה, שכבר נפטר. עד רגע מותו לא כהתה עינו ולא נס לחו. **בהלווייתו השתתפו למעלה ממאה אלף איש**.

אחר ההלוויה באו לרב יהודה צדקה ואמרו לו בחלום, שהיה **לרבינו ניצוץ מנשמת דוד המלך ע"ה**. כמו כן סיפרה אשתו שארבעה ימים לפני פטירתו **ביקש, שתקדים את יום כביסה ליום ראשון** (במקום יום שני) כי לא תהיה פנויה ביום שני (ולא גילה לה מדוע). **במוצש"ק האחרון לחייו הלך לדירות בניו וברכם בלא להסביר מדוע. והיה זה פלא, משום שלא היה רגיל לבקרם**. (מפי בניו ר' יוסף חיים ור' אביחיל הי"ו)

כאשר רבינו היה עובר ברחוב היו הסוחרים הערבים קמים לכבודו. כשנפל הרובע היהודי בידי הירדנים, היה רבינו זה שהסדיר את תנאי הכניעה והפינוי של תושביו, כדי שלא יאנה להם כל פגע ונשא את הדגל הלבן יחד עם הרב מינצברג, מוכתר הרובע (ראש הקהל). כשראהו המפקד הירדני, עמד מפניו, והסביר לחייליו, שראה לפניו דמות מיוחדת של מלאך.

כשבנו הגדול חזר לישיבה לבקר את אביו הגיע השמש ר' מימון סודרי עם מגש של כוסות תה עבור תלמידי הישיבה, והגיש כוס לרבינו. כשראה את בנו של הרב- הגיש גם לו כוס תה. רבינו זעק ואמר לו: "אין לו רשות לשתות כוס זה, כי כבר אינו תלמיד בישיבה וכסף הישיבה הינו של הקדש. והוא יכול לשתות בבית".

הרב המקובל חכם יעקב חיים זצ"ל: נולד ב-ב' ניסן ה'תרי"ד (1854). כבר מצעירותו ניכר כי לגדולות נועד ולאחר שלמד בכותאב המקומי, התקדם יותר משאר בני גילו ואביו החל ללמדו בצעירותו היה ידוע כתלמיד חכם ואף אביו מזכירו פעמים רבות חידושי תורה בשמו של בנו היניק והחכים. בשנת ה'תרס"ט לאחר פטירת אביו החל למלא את תפקיד אביו ברבנות. ניהל את קופת הצדקה של הקהילה. יסד ישיבה לבעלי בתים בשם 'מדרש בית טאקו' ואף עמד בראשה. הנהיג את הקהיל בבגדד. **חסיד ומקובל. חריף ובקי.** מפורסם כאביו הגאון במידת החסידות והפרישות. איש אלוקים קדוש. **מספרים עליו כבעל קבלה מעשית. בעל רוח-הקודש.** כל העם היו סרים למשמעתו. בעל לב טוב, אהוב ונחמד לכל. מלומד בניסים. נפטר ב-י"ב חשוון ה'תרפ"ב (1921). חי כ-67 שנים. ציונו בבגדד שבעירק. בנו, ר' דוד מילא את מקומו.

אביו: הגאון המקובל חכם ר' יוסף חיים זצ"ל (בעל הבן איש חי). **אימו:** מרת רחל. **בנו:** חכם ר' דוד. מרבתי: אביו, חכם יוסף. **מספריו:** **יציים ופריחים** - דרשות ורמזים על פי הסוד על כל התורה **זכות אבות** - על פרקי אבות **גאון יעקב** - חידושים על אגדות התלמוד **י"ל אורות** **חיבור על קבלה מעשית** - כתב יד

מסופר על ר' יעקב בנו של הגאון ר' יוסף חיים זצ"ל כי מעבר להיותו מקובל, אף הוא השתמש בקבלה מעשית. ומעשה שהיה כך היה: ידוע כי ר' יעקב ואביו ר' יוסף למדו תורה באותו בית-מדרש. אולם הם לא ישבו יחדיו, אלא כל אחד במקומו. האם, בכל יום הייתה מכינה אוכל ומביאה אותו לבית-המדרש לבעלה ולבנה ורווה נחת מבעלה הצדיק ומבנה הקדוש ומשיקדותם באוהלה של תורה.

פעם אחת הגיעה לבית-המדרש כהרגלה לתת אוכל, וקראה לבעלה ולבנה. להפתעתה הרבה, בנה לא היה שם. היא שאלה את בעלה הגאון ר' יוסף: "היכן יעקב?". אולם הרב השיב כי איננו יודע, ורק לפני דקות אחדות ראה אותו. והיה הדבר לפלא, כיוון שר' יעקב ידע שאמו מביאה את האוכל לבית-המדרש ומקפיד היה להיות נוכח.

לאחר זמן מה, ראה ר' יוסף את בנו יושב במקומו ולומד תורה. ניגש אליו אביו כדי להוכיחו על

כך שלא ימו נגרם צער בשל העובדה כי הביאה את האוכל והוא לא היה שם. ושאלו: "היכן היית?". השיב בנו כי היה **בחוף-לארץ במקום פלוני (מרחק ימים רבים מבגדד)**. הבין אביו כי בנו השתמש בקבלה מעשית ואמר שם קדוש של קפיצת הדרך, ואמר לו: "בני, אבקשך לא להשתמש בשמות הקודש, כיוון שמי שמתמש בהם מתקצרים ימיו!".

בכל יום ר' יעקב חיים היה הולך במסלול קבוע להגיע לבית-המדרש, ותמיד השתדלו תלמידיו ללוותו כדי ללמוד ממנו בדרך. פעם אחת, בעת שהלך בדרך עם תלמידיו, **ראו התלמידים מרחוק שתי ערביות העומדות מרחוק באותו מקום שהם עתידים להלך שם. והן עמדו שם בכוונה, באופן שהרב יהיה מוכרח לעבור בין שתיים.**

מאחר וראו התלמידים כי אין הרב משנה את מסלול ההליכה, פנו אליו בשאלה אם ראה את הערביות מרחוק. השיב הרב כי ראה ואל להם לדאוג בעניין. **הם מהלכים ואינם רואים פתרון כי אם לעבור בין שתי הגויות.** אולם הם ידעו מגדולת רבנו ולא שאלו שאלות. כשהגיעו מרחק קצר לפניהן, **אחת מהן התעלפה ואילו השניה רצה לעזור לה, ואז הרב עבר כהרגלו.**

יפר הגאון חכם שמואל דרזי זצ"ל סיפור מופלא על ר' יעקב, בנו של הב"ח: פעם אחת, בעת הילוכו בדרך, **החליט נער ערבי לבזות את רבם של היהודים.** "כיצד יתכן שרב היהודי יזכה לכבוד גדול משל אביו", חשב בלבו. מה עשה? **בעת שעבר ר' יעקב, שפך עליו מים סרוחים ודלוחים.**

הרב לא התייחס והמשיך לדרכו. **אולם כדי ללמד את הגויים לבל יבזו את היהודים החליט ללמדו לקח. אמר הרב מה שאמר והוציא שני מסמרים מהגהינם והכניסם בכפות רגליו של הגוי.** מיד החל הנער על כל צעד ושעל לקפוץ מרגל לרגל תוך כדי שהוא שואג בזעקות כאב. מיד ניגשו אליו שכניו הגויים ושאלוהו: "מה קרה?". אולם הוא אינו יכול להשיב מחמת הכאב. הם השכיבו אותו ורווח לו קמעא. מיד ניגשו לאביו שהיה מכובד מאוד בקרב הערבים וסיפרו לו מה שקרה מבנו. הוא בירר וחקר איזה אירוע קדם למה שארע עם בנו, ועדים שהיו נוכחים בעת שפיכת המים הסרוחים סיפרו לו.

"עתה נודע הדבר", השיב בפנים כאובות, "בני חסר דעת, ביקש לבזות את רב היהודים". מיד ניגש אל ר' יעקב וביקש שיעזור לבנו תוך שהוא משתטח ארצה ונפל לרגלי רבנו ובוכה על אודות בנו. אולם הרב השיב: "איני יודע מה אתה רוצה ממני!". אביו של הנער לא הרפה וביקש: "איני יודע כי הכל בגלל בני. הוא עשה מעשה אשר לא יעשה. אני כועס עליו מאוד ואני מבקש ממעלת רב היהודים שיכופר לו".

לאחר זמן מה רצה רבנו לקדש שם שמים ואמר: "שאל את בנך. אם יבטיח מהיום והלאה לא להזיק לאף יהודי, ולא רק זאת, יסייע לכל יהודי שיצטרך עזרה- אזי אעזור לו. אם לא- יכול להישאר הוא במצבו הנוכחי". על אתר הסכים כמוכן הנער הערבי לדברי הצדיק. הרב התפלל ומיד יכל לעמוד על רגליו ולהלך כפי שהיה.

אביו גער בבנו תוך שהוא מפלא בו את מכותיו וזועק עליו: "כיצד העזת לעשות כן לרב היהודים? הרי בכוחו יכול הוא לגרום למיתתך!". הבן בבכי נפל לרגלי רבנו תוך שהוא מבקש סליחה, מחילה וכפרה. **באותה שעה נתקדש שמו של הבורא בקרב הגויים שהיו נוכחים באותו מעמד מרטיט.**

הגאון רבי יהודה יהושע צדקה זצ"ל - נולד בירושלים ב-ג' שבט ה'תר"ע (1910). הוא נקרא על שם סבו רבי יהודה סומך מבגדד והשם יהושע נתווסף על פי חלום של אמו. בילדותו התחנך בת"ת בני ציון ולאחר מכן המשיך בישיבת "פורת יוסף". בשנת ה'תשל"ל (1970) התמנה כראש ישיבת "פורת יוסף". בעל גמילות חסדים מופלאה. ענותן. נזהר בכבוד הזולת בצורה מדהימה. דאגתו לכלל ולפרט הייתה לשם דבר. נפטר ב- י"ב חשוון ה'תשנ"ב (1991). חי כ-81 שנים.

אב: ר' שאול. **אם:** מרת שמחה (בת אחותו של הרב יוסף חיים בעל ה"בן איש חי). **נשותיו:** מרת פהימה בטאט (זווג ראשון - נישא בשנת ה'תרצ"ד - 1934), מרת תמר סודרי (זווג שני - בשנת ה'תשל"ט - 1979). **מרבתי:** הגה"צ ר' עזרא עטיה. **מתלמידי:** הגאונים ר' בן-ציון אבא שאול זצ"ל, ר' עובדיה יוסף, ר' מרדכי אליהו (בן אחותו), ר' יהודה מועלם, ר' עמרם אזולאי, ר' ברוך בן חיים, ר' עזרא עדס, ר' יוסף עדס. **ילדי:** ר' משה (ממשיך דרכו כראש-ישיבת 'פורת יוסף'), ר' דוד (רבה הראשי של פרדס חנה - כרכור), ר' אליהו (ר"י דורשי תורה ברמת-גן), ר' שאול, ר' שלמה. **חתני:** הגאונים ר' יעקב שכנזי (מו"צ בעדה החרדית הספרדית), ר' אבנר מרציאנו (אב"ד וראש כולל בירושלים). **ספריו:** קול יהודה - דרושים על פרשיות השבוע חידושים על הש"ס ומאמרים.

הגאון ר' יהודה צדקה, מחנך היה את בניו ותלמידיו להיגמל בכל יכולתם מסיפור לשון הרע ומרכילות. באחד המבחנים הפומביים, שערך לתלמידים, אשר גרסו על-פה מסכתות שלמות, לאחר שקרא הבחור המסיים את "הדרן" והגיע למילים "שתהא תורתך אומנותו בעולם הזה, ותהי עמנו בעולם הבא", הפסיק אותו רבנו וישאלהו בתימהון: "מה פשר הבקשה הזאת: 'ותהי עימנו לעולם הבא?'. וכי לא פשיטא, שאדם הגורס ושונה מסכת לשמה, שהתורה תהיה עמו בוודאי גם לעולם הבא?".

נאנח הרב קמעא והמשיך ופירש: "אלא לפי שמובא ב'חובת הלבבות', שהמדבר לשון הרע, לעתיד יטלו ממנו את כל זכויותיו אשר עשה: מצוות ומעשים טובים, וייקפו כולם לזכות אותו האיש שדיבר עליו. נמצא, אפוא, שיש מציאות כזאת שאדם לומד תורה בעולם הזה, ואינה עומדת לו בעולם הבא, כי תילקח ממנו ותינתן לחברו. אם כן, שפיר קא מצלינן הכי 'ותהי עימנו לעולם הבא', דהיינו שלא ניכשל ח"ו בלשון הרע".

מתנזר היה מהבלי העולם הזה ומסתפק במועט. פעמים רבות היה נוהג בשעת אכילתו לעשות את "סיגוף הראב"ד" כלומר שמפסיק באמצע אכילתו. ובימי שני וחמישי אף היה נמנע מאכילת בשר. ביתו היה צנוע ופשוט ואף ספה לא הייתה בה. פעם הציעה אשתו לקנות מקרר. ענה לה רבנו: "מצות כתיבת ספר תורה לא קיימתי עדיין, ואלך ואקנה מקרר?". ואכן, רק לאחר שזכה לקיים מצות כתיבת ספר תורה - קנה מקרר.

באחרית ימיו, כשהיה כבר חלוש, נצרך לנסוע למקום מרוחק ובני הבית ביקשו להשיג עבורו מכונית ממוזגת, היות שהיו אלו ימי קיץ חמים ביותר. אולם רבנו סירב לכך בתוקף ואמר, כי אין לו צורך במזגן היות שאפשר לפתוח את החלון ודי לו בזה. והוסיף ואמר: "האם ברצונכם שאקבל את שכרי בעולם הזה ח"ו? הרי כל מה שהאדם נהנה בעולם הזה, יורד לו משכרו לעולם הבא, ועל כן, צריכים אנו רק את צרכינו, ולא יותר!". רבנו חי את העולם הזה כפרוזדור ותו לא, כיוון שידע, שחיי העולם הבא הם העיקר. וכך גם היה מחנך את תלמידיו, שינהגו בצניעות ויסתפקו במועט ולא ירדפו אחר מותרות.

מעשה שירד הרב מירושלים עם פמליה מבני המשפחה לעיר הרצלייה, בחבל השרון, כדי להשתתף בשמחת נישואין של אחד מקרוביו. כשחזר לירושלים אחרי החתונה, באישון לילה ואפלה, כבר הראו מחוגי השעון שהשעה קרובה לחצות. אף על פי כן, אמר הרב לנהג המכונית, שהסיעה את הרב ופמלייתו, כי יוריד תחילה את בני לווייתו איש-איש סמוך למעונו, ורק לאחר מכן יביאנו אל אולמי "נוף ירושלים", אשר במערב העיר, בפאתי שכונת בית הכרם. לאחר מכן ביקש, מבן אחותו שיתלווה אליו.

שאל אותו אחיינו: "להתלוות? להיכן?" השיבו: "לשמח חתן וכלה". חזר ושאל האחייני: "כעת? בחצי הלילה?". ענה והסביר לו הרב: "כן, בוודאי, גם אם יראה אותנו רק אחד מבני המשפחה - דיינו!". נתמלא הצעיר סקרנות: "מי הם החתן והכלה?". סח לו רבנו, שהחתן הוא בחור מסכן, יתום מאמו, ואלמלא דחקו בו הקרובים מהרצלייה לבוא ואלמלא שלחו מכונית להסיעו מן הבית, היה בלי-ספק נשאר בירושלים. והכול כדי להשתתף בחופת היתום. עם הגיעם לאולמי "נוף ירושלים", מצאו את קהל הקרואים יושב עדיין אצל השולחנות וכולם מברכים ברכת המזון. אחר כך נודע להם, שבזמן החופה אבד שטר הכתובה, ועד שהשיגו טופס אחר חלפו יותר משעתיים, לכן התאחרו כל כך בסעודה. הופעת רבינו בשעה כזאת גרמה להתרגשות רבה. החתן בכבודו ובעצמו קם ממקומו וחש לקראתו בשמחה. עוד הרבה אנשים קמו מכיסאותיהם כדי להקביל פניו. הושיבוהו בראש. מיד פנה לבן-לווייתו ואמר: "ניטול ידיים ונאכל כזית, הלא כן?".

מיד הביאו לפניו נטלה עם ספל מים. הרב בצע על הפת. אחר הורה לבן-אחותו שישב לצדו, שיברך על המזון, בעוד הוא עצמו נוטל בידיו את הכוס, ומברך בגילה את כל שש ברכות הנישואין. הרב גם נשא דברי ברכה קצרים, דרשה מלבבת, ויצא במחול עם החתן וכל הקהל סביבם, והשמחה פרצה מן הלבבות עד השמיים. אבי החתן ודודיו היו כל כך נרגשים, עד שזלגו עיניהם דמעות של אושר וגיל. אמר אז רבנו: "גם את הדמעות האלה, הקב"ה הוא סופר ומניח בבית גנזיו". ובפנותו אל מלווהו הזכיר לו: "הנה זכינו באמת לשמח חתן וכלה".

גם לאחר שתקפו את הצדיק חוליים קשים, בערוב ימיו, לא שינה ממנהגו לשאת מדברותיו בקרב העם. שאלוהו: "מדוע אינו חדל מכך כדי לשמור על בריאות גופו, אחר שנצטווה על ידי הרופאים להרבות במנוחה?" השיב הרב צדקה: "וכי ידעתם איזו אחריות אני מקבל עליו אם אנוח? וכי אפשר לדעת אלו תוצאות ישנן לדרשה אחת? הנה זה מקרוב בא אליי יהודי בעל חזות חרדית מובהקת, כשהוא מוקף בילדיו, זרע ברך ה', והוא מספר לי, שבעבר הלא רחוק היה חילוני גמור, אבל בהשפעת דרשה אחת שלי, בשכונת 'קטמון', חזר בתשובה והציל עצמו וביתו מרדת שחת..."

אנו מבקשים ממי שיש לו תמונות טובות יותר של
הצדיקים או של הקברים או אם לא שמנו את תמונת
הצדיק או הקבר ויש לו תמונה, אנא שלחו למייל
PnineZadikim@gmail.com

למעוניינים לקבל את העלון ישירות למייל, יש לשלוח
בקשה PnineZadikim@gmail.com

כל החומר נלקח
מעלון 'פניני עין-חמד' משנים עברו
לקבלת עלון פניני עין-חמד,
יש לשלוח בקשה למייל:
PnineEH@gmail.com

העלון מוקדש לרפואה והצלחת רחל ברכה בת פדילה דליה הי"ו ובני-ביתה
ולהצלחת כל עם ישראל ובתוכם יוסף ליאור בן דליה אפרת ומשפחתו
והצלחה בכל העניינים וכן בחינוך הילדים